Пролетары! Ўсіх краін, злучайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 130 (6106) | 9 чэрвеня 1938 г., чацвер | ЦАНА 10 КАП.

СЁННЯ У НУМАРЫ

Уручэнне ордэнаў Саюза ССР.

Аб уключэнні выбарчых участкаў, ствараемых у пасажырскіх паяздах, у выбарчыя акругі. Пастанова ЦВК БССР.

ПЕРАДАВЫ АРТЫКУЛ. — Нястомна расціць і выхоўваць партыйныя кадры.

Працоўныя Гомеля запрашаюць да сябе таварышаў Л. М. Кагановіча і А. А. Андрэева.

Кандыдаты блока комуністаў і беспартыйных.

Сустрэчы выбаршчыкаў з кандыдатамі.

АРТЫКУЛЫ:

А. Ф. Кавалёў—Прамысловасць БССР да XVII з'езда КП(б)Б.

А. Карнейчук — Радасна жыць і тварыць для нашай радзімы.

М. С. Дзямчэнка — Дэпутат — слуга народа.

І. С. Патаржынскі — Трыумф социялістычнай культуры.

С. Даніленка — Магутны фарпост вялікага СССР.

А. Ісаеў—Вялікі рускі крытык (90-годдзе з дня смерці В. Г. Белінскага).

Н. Мышляеў — У Менску слабая агітацыйна-масавая работа.

Тэрас Хадкевіч. — Нікалай Пятровіч Чуніхін.

С. Кац — За вялікую справу Леніна—Сталіна.

ЗА РУБЯЖОМ:

На франтах у Іспаніі.

Перад трэцім турам муніцыпальных выбараў у Чэхаславакіі.

Ваенныя дзеянні ў Кітаі.

З АПОШНЯЙ ПОШТЫ.

Шкодная адсябяціна.

Закрыўся Усебеларускі з'езд сельскіх урачоў.

НЯСТОМНА РАСЦІЦЬ І ВЫХОЎВАЦЬ ПАРТЫЙНЫЯ КАДРЫ

Заўтра адкрываецца XVII з'езд комуністычнай партыі большэвікоў Беларусі. З'езд падвядзе палітычныя вынікі вялікай работы, праведзенай усімі партыйнымі арганізацыямі па выкананню рашэнняў лютаўска-сакавіцкага (1937 г.), студзеньскага (1938 г.) Пленумаў ЦК ВКП(б) і гістарычных указанняў таварыша Сталіна на гэтых Пленумах.

Выбары кіруючых партыйных органаў якія прадшэствавалі з'езду КП(б)Б, прайшлі на высокім ідэйна-палітычным узроўні ў адпаведнасці з патрабаваннямі і задачамі, пастаўленымі перад усёй партыяй рашэннямі ЦК ВКП(б) па выбарах кіруючых партыйных органаў. 93,4 проц. усіх членаў КП(б)Б прысутнічала на справаздачна-выбарчых партыйных сходах. 15.680 чалавек прыняла актыўны ўдзел у абмеркаванні справаздачных дакладаў партыйных органаў. Толькі ў адной Менскай вобласці на справаздачна-выбарчых партыйных сходах у спрэчках выступіла 6.299 чалавек, больш 4.000 чалавек прыняла актыўны ўдзел у абмеркаванні кандыдатур, вылучаных у склад партыйных органаў.

Справаздачна-выбарчыя партыйныя сходы з'явіліся вялікай школай большэвіцкага выхавання і праверкі партыйных кадраў. На аснове разгорнутай большэвіцкай крытыкі і самакрытыкі і ў саміх справаздачах партыйных органаў і ў выступленнях комуністаў пабольшэвіцку ўскрываліся недахопы ў рабоце партыйных арганізацый і іх кіраўнікоў, намячаліся канкрэтна мерапрыемствы па палепшанню ўсёй арганізацыйна-партыйнай і палітыка-выхаваўчай работы.

Партыйныя арганізацыі Беларусі пад кіраўніцтвам ЦК ВКП(б) і асабіста таварыша Сталіна за справаздачны перыяд правялі велізарную работу па выкрыццю ворагаў народа, па ачышчэнню партарганізацыі і партыйных органаў ад прабраўшыхся варожых элементаў. За гэты перыяд вылучаны на кіруючую партыйную работу новыя, правераныя большэвіцкія кадры, да канца адданыя справе партыі Леніна—Сталіна, справе соцыялізма.

Справаздачна-выбарчыя сходы паказалі, што гэтыя новыя кадры, прышоўшыя да кіраўніцтва, з поспехам спраўляюцца з даручанай справай і ўскладзенымі на іх Цэнтральным Камітэтам нашай партыі задачамі.

Аб гэтым ярка сведчыць той факт, што ў рэзультаце справаздачна-выбарчых партыйных сходаў абсалютная большасць уноў вылучаных за справаздачны перыяд кіруючых партыйных кадраў асталася кіраваць партыйнымі арганізацыямі. Так напрыклад, па менскай абласной партарганізацыі з 167 сакратароў парткомаў упершыню выбраны толькі 26 чал., з 565 парторгаў—97 чал.

На справаздачна-выбарчых сходах комуністы з уласцівай большэвікам сур'ёзнасцю падыходзілі да вылучэння і абмеркавання кандыдатур у склад сваіх кіруючых партыйных органаў, адводзячы з спісаў для тайнага галасавання людзей, не адпавядаючых сталінскаму прынцыпу падбору кіруючых кадраў па іх палітычных і дзелавых якасцях.

У справаздачна-выбарчай кампаніі партыйныя масы прад'яўлялі сур'ёзныя патрабаванні да партыйных кіраўнікоў, пакідаючы на кіруючай партыйнай рабоце людзей, здольных да канца ажыццявіць задачы, пастаўленыя ў гістарычных рашэннях ЦК ВКП(б) і ўказаннях таварыша Сталіна.

Нельга абыйсці і такі факт, што ў працэсе выбараў парторганаў абнаўленне кіруючага складу ва многіх пярвічных арганізацыях звязана з вылучэннем сакратароў парткомаў і парторгаў на больш адказную кіруючую партыйную работу. Рад сакратароў пярвічных партыйных арганізацый і парторгаў вылучан на кіруючую раённую, гарадскую і абласную партыйную работу.

Але будзе зусім няправільным, калі толькі вылучэннем мы абмяжуем свае клопаты аб кадрах. Таварышы, вылучаныя на кіруючую партыйную работу, маюць патрэбу ў пастаяннай і сістэматычнай дапамозе, падтрыманні і аператыўным кіраўніцтве. Справаздачна-выбарчыя партыйныя сходы і канферэнцыі ўскрылі нямала фактаў, якія сведчаць аб тым, што кіраўніцтва і дапамога вылучаным таварышам аказваюцца зусім недастаткова. Пытанням выхавання партыйных кадраў удзельнікі справаздачна-выбарчых партыйных сходаў і дэлегаты партыйнай канферэнцыі надавалі сур'ёзную ўвагу. У сваіх выступленнях комуністы зусім правільна ўказвалі на тое, што выхаванне кадраў у радзе арганізацый КП(б)Б пастаўлена зусім нездавальняюча.

Што трэба для таго, каб забяспечыць сістэматычную работу па вырошчванню і выхаванню кадраў? Для гэтага неабходна перш за ўсё дапамагчы таварышам авалодаць большэвізмам.

Таварыш Сталін на лютаўска-сакавіцкім Пленуме ЦК ВКП(б) даў зусім выразную і ясную праграму барацьбы за палітычнае выхаванне партыйных кадраў. Таварыш Сталін гаварыў:

«Я думаю, што калі-б мы змаглі, калі-б мы здолелі нашы партыйныя кадры, знізу да верху, падрыхтаваць ідэалагічна і загартаваць іх палітычна такім чынам, каб яны маглі свабодна арыентавацца ва ўнутранай і міжнароднай абстаноўцы, калі-б мы змаглі зрабіць іх зусім спелымі ленінцамі, марксістамі, здольнымі вырашаць без сур'ёзных памылак пытанні кіраўніцтва краінай, то мы вырашылі-б гэтым дзевяць дзесятых усіх нашых задач».

XVII з'езд КП(б)Б, які адкрываецца заўтра, абмяркуе гэтае важнейшае пытанне жыцця нашай партыі і намеціць канкрэтную праграму работы ўсёй КП(б)Б па выхаванню і вырошчванню партыйных кадраў. Няма сумнення, што з'езд КП(б)Б, кіруючыся мудрымі ўказаннямі вялікага Сталіна, на аснове накопленага вопыта работы ўсёй КП(б)Б, на справаздачна-выбарчых партыйных сходах і канферэнцыях наменіць практычную праграму работы па далейшаму вылучэнню і вырошчванню партыйных кадраў, да канца адданых і верных Сталінскаму Цэнтральнаму Камітэту, умеючых разіць ворага, здольных змагацца і ажыццяўляць вялікія задачы пабудовы комуністычнага грамадства.

СУСТРЭЧА ВІЛКІНСА З СОВЕЦКІМІ ВУЧОНЫМІ, ПАЛЯРНІКАМІ І ЛЕТЧЫКАМІ

Джордж Губерт Вілкінс, які знаходзіцца ў Маскве, 7 чэрвеня вечарам сустрэўся з совецкімі вучонымі, палярнікамі і лётчыкамі. Вітаць смелага палярнага даследчыка ў Доме вучоных сабраліся прэзідэнт Акадэміі навук СССР акадэмік В. Л. Камароў, Героі Совецкага Саюза О. Ю. Шмідт, Е. К. Фёдараў, І. Т. Спірын, А. Д. Алексееў, М. І. Шэвелеў, А. В. Белякоў, М. Т. Слепнёў, прафесар Н. Н. Зубаў, Г. А. Ушакоў і іншыя.

Акадэмік О. Ю. Шмідт, вітаючы госця, падрабязна ахарактарызаваў значэнне яго работ для сусветнай навукі.

Цёпла сустрэты сабраўшыміся Джордж Губерт Вілкінс зрабіў цікавае паведамленне аб сваіх даследваннях у Арктыцы і Антарктыцы.

— Увесь свет, — заявіў ён, — захапляецца работай, праводзімай ў Арктыцы совецкімі людзьмі. Совецкі Саюз упершыню ў гісторыі пачаў практычна выкарыстоўваць палярныя раёны.

Сустрэча закончылася прыяцельскай гутаркай. (БЕЛТА).

ДА ВЕДАМА ДЭЛЕГАТАЎ XVII З'ЕЗДА КП(б) БЕЛАРУСІ

Цэнтральны Камітэт Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі паведамляе, што адкрыццё XVII з'езда КП(б)Б адбудзецца 10 чэрвеня ў 5 гадзін вечара ў Вялікай зале Дома ўрада.

Павестка дня з'езда:

1. **Справаздача Цэнтральнага Камітэта КП(б) Беларусі.**
2. **Справаздача рэвізійнай камісіі.**
3. **Выбары Цэнтральнага Камітэта КП(б)Б.**
4. **Выбары рэвізійнай камісіі.**

В. а. сакратара ЦК КП(б)Б А. ВОЛКАЎ

Выдача часовых пасведчанняў дэлегатам з'езда будзе праводзіцца 9 чэрвеня з 10 гадзін раніцы да 10 гадзін вечара і 10 чэрвеня з 10 гадзін раніцы да 4 гадзін вечара ў зале пленумаў ЦК КП(б)Б (Чырвонаармейская вул., д. № 9).

Цімафей Васільевіч Калінічаў—ордэнаносец—кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР ад Панізаўскай выбарчай акругі.

Елена Кірылаўна Жур — старшыня Пухавіцкага РВК — кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР ад Гарэліцкай выбарчай акругі.

Екацярына Платонаўна Падалец — старшыня калгаса «Барацьбіт» — кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР ад Чашніцкай сельскай выбарчай акругі.

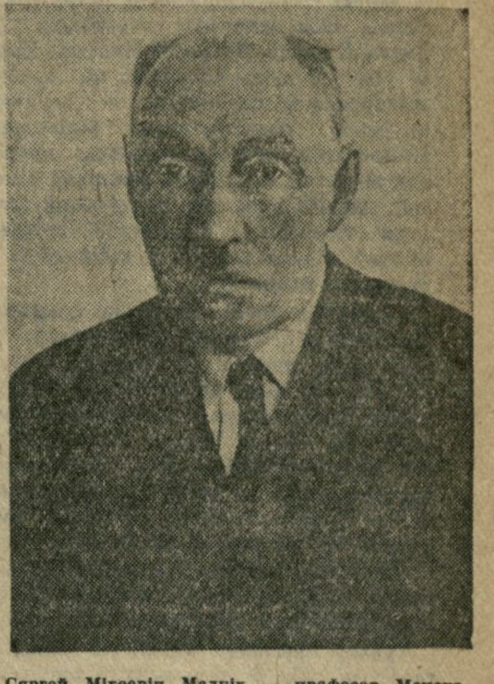

Сяргей Міхеевіч Мелкіх — прафесар Менскага медінстытута — кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР ад Гомельскай-Кіраўскай выбарчай акругі.

ПЕРАДВЫБАРЧЫ МІТЫНГ ПРАЦОЎНЫХ СТАЛІНСКАЙ І ЛЕНІНСКАЙ ВЫБАРЧЫХ АКРУГ ГОРАДА ГОМЕЛЯ

ПРАЦОЎНЫЯ ГОМЕЛЯ ЗАПРАШАЮЦЬ ДА СЯБЕ таварышаў Л. М. КАГАНОВІЧА і А. А. АНДРЭЕВА

ГОМЕЛЬ, 7 чэрвеня. **(Ад спецкораў «Звязды»).** На стадыёне «Дынама» ўчора адбыўся перадвыбарчы мітынг працоўных двух выбарчых акруг гор. Гомеля — Сталінскай і Ленінскай.

Каля 5.000 працоўных прышлі на мітынг яшчэ раз выказаць сваю бязмежную радасць і шчасце, што на іх долю выпаў гонар галасаваць за таварышаў Л. М. Кагановіча і А. А. Андрэева.

Аб выдатным жыцці і рэволюцыйнай дзейнасці Лазара Майсеевіча Кагановіча і Андрэя Андрэевіча Андрэева расказаў сабраўшымся загадчык культпропам абкома партыі тав. Гінзбург.

Работніца камбіната «Спартак» тав. Е. І. Мартакова, студэнтка педагагічнага інстытута тав. Э. М. Вальфсон, інжынер воднага транспарта тав. Н. Г. Каваленка ў сваіх прамовах заклікалі апраўдаць аказанае вялікае давер'е і гонар, яшчэ мацней згуртавацца вакол партыі Леніна—Сталіна, узорна правесці выбары ў Вярхоўны Совет БССР, дружна галасаваць за саратнікаў вялікага Сталіна — Лазара Майсеевіча Кагановіча і Андрэя Андрэевіча Андрэева.

Пад дружныя апладысменты ўдзельнікі мітынга паслалі прывітальныя тэлеграмы таварышам Сталіну, Кагановічу і Андрэеву.

Працоўныя звярнуліся да Лазара Майсеевіча Кагановіча і Андрэя Андрэевіча Андрэева з просьбаю прыехаць у Гомель.

З ПРАМОВЫ РАБОТНІЦЫ КАМБІНАТА „СПАРТАК" Е. І. МАРТАКОВАЙ

Таварышы, беларускі народ шчаслівы, што вялікі правадыр таварыш Сталін і яго бліжэйшыя саратнікі далі сваю згоду балатыравацца ў дэпутаты Вярхоўнага Совета нашай ордэнаноснай рэспублікі.

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна, пры дапамозе рускага рабочага класа, Беларусь з цёмнай, непісьменнай і адсталай калоніі царскай Расіі ператварылася ў краіну культурную, у краіну індустрыяльна-аграрную. Гэтым мы абавязаны лепшаму другу беларускага народа, тварцу самай дэмакратычнай у свеце Канстытуцыі — таварышу Сталіну. **(Апладысменты).**

Таварышы, набліжаецца знамянальная дата — 26 чэрвеня, калі ўвесь беларускі народ пойдзе галасаваць за лепшых сыноў і дачок краіны соцыялізма, за кандыдатаў блока комуністаў і беспартыйных.

На долю Сталінскай выбарчай акругі горада Гомеля выпала вялікае шчасце —галасаваць за бліжэйшага саратніка таварыша Сталіна—Лазара Майсеевіча Кагановіча, сакратара ЦК ВКП(б), члена Палітбюро, арганізатара Палескага камітэта большэвікоў. Лазар Майсеевіч усё сваё жыццё змагаецца за справу рабочага класа, за справу партыі. Куды яго ні пасылала партыя большэвікоў, ён усюды апраўдваў яе давер'е.

Самым цяжкім участкам быў чыгуначны транспарт. Пад кіраўніцтвам тав. Кагановіча, лепшага майстра сталінскага стылю работы, чыгуначны транспарт палепшыў сваю работу. Паскорыў рух паяздоў і абарот вагонаў. Пад кіраўніцтвам Лазара Майсеевіча Кагановіча няўхільна ідзе ўгару цяжкая прамысловасць.

Ад імя калектыва камбіната «Спартак» я прашу тав. Кагановіча прыехаць у Гомель. **(Бурныя апладысменты).**

У адказ на згоду тав. Л. М. Кагановіча балатыравацца па Сталінскай выбарчай акрузе наш 2-тысячны калектыў абяцае яшчэ больш падняць прадукцыйнасць працы, яшчэ больш павялічыць рады стаханаўцаў і да 26 чэрвеня выканаць квартальны план.

Таварышы выбаршчыкі Сталінскай выбарчай акругі, ад імя рабочых, служачых, інжынерна-тэхнічных работнікаў камбіната «Спартак» я заклікаю ўсіх вас 26 чэрвеня прысці да выбарчых урнаў і аддаць свае галасы за вернага саратніка таварыша Сталіна, лепшага сына рабочага класа і нашай партыі, непахіснага і стойкага большэвіка — Лазара Майсеевіча Кагановіча. **(Апладысменты).**

Няхай жыве вялікая дружба народаў СССР!

Няхай жыве беларускі народ!

Няхай жыве вялікі правадыр народаў Іосіф Вісарыёнавіч Сталін! **(Бурныя апладысменты)**

АБ УКЛЮЧЭННІ ВЫБАРЧЫХ УЧАСТКАЎ, СТВАРАЕМЫХ У ПАСАЖЫРСКІХ ПАЯЗДАХ, У ВЫБАРЧЫЯ АКРУГІ

Пастанова Прэзідыума Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР.

Прэзідыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР **пастанаўляе:**

1. Згадзіцца з прапановай Народнага камісарыята шляхоў зносін СССР, аб арганізацыі выбарчых участкаў у ніжэйпералічаных пасажырскіх паяздах і аб уключэнні іх у наступныя выбарчыя акругі: поезд № 76 Жыткавічы — Гомель—Жыткавіцкая выбарчая акруга № 210; поезд № 83 Бярэзіна-Жыткавічы — Бабруйская-Першамайская выбарчая акруга № 108; поезд № 94 Гомель — Прылукі — Гомельская-Кагановіцкая выбарчая акруга № 264; поезд № 13 Масква-Бігосава — Віцебская-Вакзальная выбарчая акруга № 52; поезд № 42 Менск-Масква — Менская-Кагановіцкая выбарчая акруга № 169; поезд № 60 Лепель-Орша — Лепельская гарадская выбарчая акруга № 17; поезд № 75 Орша-Лепель—Аршанская-Чыгуначная выбарчая акруга № 35; поезд № 48 Віцебск-Ленінград — Віцебская-Вакзальная выбарчая акруга № 52; поезд № 49 Ленінград-Гомель — Аршанская-Чыгуначная выбарчая акруга № 35; поезд № 50 Гомель-Ленінград — Гомельская-Кагановіцкая выбарчая акруга № 264; поезд № 19 Ленінград-Одэса — Віцебская-Вакзальная выбарчая акруга № 52, поезд № 96 Менск—Харкаў — Менская-Кагановіцкая выбарчая акруга № 169; поезд № 56 Менск—Крэменчуг — Жлобінская гарадская выбарчая акруга № 238, поезд № 57 Орша—Марыупаль — Аршанская-Чыгуначная выбарчая акруга № 35; поезд № 72 Менск—Масква — Менская-Кагановіцкая выбарчая акруга № 169.

2. Прапанаваць адпаведным горсоветам аформіць утварэнне вышэйпералічаных выбарчых участкаў у пасажырскіх паяздах і зацвердзіць склад участковых выбарчых камісій.

3. Прапанаваць Акруговым выбарчым камісіям, у склад якіх уваходзяць выбарчыя ўчасткі ў пасажырскіх паяздах, устанавіць нумарацыю апошніх і забяспечыць пячаткамі і выбарчымі дакументамі.

4. Для абсталявання выбарчых участкаў у паяздах адпусціць сродкі ў суме 2700 рублёў, пералічыўшы іх Народнаму камісарыяту шляхоў зносін СССР.

Вык. абавязкі старшыні Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР
Н. НАТАЛЕВІЧ.

Вык. абавязкі сакратара Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР
А. ЕРМАК.

8 чэрвеня 1938 г.
г. Менск.

МАСКВА, КРЭМЛЬ

Таварышам Л. М. КАГАНОВІЧУ і А. А. АНДРЭЕВУ

Дарагія таварышы! Мы, выбаршчыкі Сталінскай і Ленінскай выбарчых акруг горада Гомеля, сабраўшыся на перадвыбарчы мітынг, шлём вам, бліжэйшым саратнікам вялікага Сталіна, непахісным барацьбітам за справу комунізма, наша гарачае большэвіцкае прывітанне.

Працоўныя Гомеля, як і ўвесь беларускі народ, перажываюць вялікую радасць і гордасць тым давер'ем, якое аказалі ўсяму беларускаму народу наш любімы друг і настаўнік, правадыр усіх працоўных — таварыш Сталін і вы, яго бліжэйшыя саратнікі.

Няма для нас большай радасці і гонару, чым мець першым дэпутатам у Вярхоўны Совет БССР вялікага Сталіна і вас, яго бліжэйшых саратнікаў.

26 чэрвеня — дзень выбараў у Вярхоўны Совет — будзе для нас вялікім усенародным святам.

У гэты дзень усе працоўныя горада Гомеля, як адзін, аднадушна будуць галасаваць за кандыдатаў сталінскага блока комуністаў і беспартыйных, за верных сыноў нашай радзімы, за тых, хто апраўдвае вялікае давер'е народа.

Мы горды і шчаслівы тым, што 26 чэрвеня будзем галасаваць за вас, бліжэйшых і верных саратнікаў вялікага Сталіна, непахісных барацьбітоў за шчасце народа.

Галасуючы за вас, мы будзем галасаваць за далейшы росквіт нашай радзімы, за вялікую комуністычную партыю, за першага ўсенароднага дэпутата — нашага вялікага Сталіна.

Вы разам з таварышам Сталіным вялі і вядзеце бязлітасную барацьбу супроць усякіх ворагаў народа, трацкісцка-бухарынскіх наймітаў фашызма. Вы аддаеце ўсе свае сілы, увесь свой палкі талент большэвікоў на шчасце нашага народа, на далейшы росквіт нашай радзімы.

Наш горад Гомель, як і сотні іншых гарадоў нашай краіны, стаў непазнавальны. У ім выраслі новыя буйныя соцыялістычныя заводы і фабрыкі, культурныя ўстановы. І ўсё гэта дзякуючы няспынным клопатам комуністычнай партыі і вялікага Сталіна.

Мы, працоўныя Гомеля, памятаем, дарагі Лазар Майсеевіч, як вы скалачвалі і арганізоўвалі пролетарскія сілы і на чале Палескага камітэта большэвікоў вялі барацьбу за ажыццяўленне ўлады советаў на тэрыторыі Палесся.

Мы, выбаршчыкі Сталінскай і Ленінскай выбарчых акруг, звараčаемся да вас, дарагія Лазар Майсеевіч і Андрэй Андрэевіч, ад імя ўсіх працоўных нашага горада і просім вас прыехаць да нас, каб разам з намі падзяліць тую вялікую радасць, якую перажывае беларускі народ. Мы ўпэўнены, што вы не адмовіце ў гэтай нашай просьбе.

Тое вялікае давер'е, якое вы, дарагія таварышы Лазар Майсеевіч і Андрэй Андрэевіч, аказваеце нам, мы з гонарам апраўдаем.

Няхай жывуць бліжэйшыя саратнікі вялікага Сталіна — Лазар Майсеевіч Кагановіч і Андрэй Андрэевіч Андрэеў!

Няхай жыве тварэц самай дэмакратычнай у свеце Канстытуцыі — Іосіф Вісарыёнавіч Сталін!

(Прывітальная тэлеграма прынята 6 чэрвеня на 5-тысячным перадвыбарчым мітынгу працоўных Сталінскай і Ленінскай выбарчых акруг).

УРУЧЭННЕ ОРДЭНАЎ САЮЗА ССР

7 чэрвеня, Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР тав. М. І. Калінін у прысутнасці раду членаў Прэзідыума ўручыў ордэны камандзірам і палітработнікам Чырвонай Арміі, ўзнагароджаным у сувязі з XX гадавінай РСЧА і Ваенна-Марскога Флота.

Ордэны атрымалі камандуючы Асобай Чырвонасцяжнай Далёкаўсходняй Арміяй маршал Совецкага Саюза тав. Блюхер, палкоўнік тав. Алімаў, маёр тав. Бурмін, капітан тав. Бандарэнка, палітрук тав. Фялотаў і іншыя.

З прамовамі выступілі тт. Блюхер і Алімаў. Яны гаварылі аб несакрушальнай магутнасці Асобай Чырвонасцяжнай Далёкаўсходняй Арміі, у любую мінуту гатовай выканаць пастаўленыя перад ёю задачы.

Далей тав. Калінін уручыў ордэны Леніна ўсесаюзным спартыўным таварыствам «Дынамо» і «Спартак», узнагароджаным за выдатныя дасягненні ў іх рабоце, што забяспечыла ім вядучую ролю ў совецкім фізкультурным руху.

З кароткай прамовай выступіў прафесар В. П. Філатаў, узнагароджаны ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга за выдатныя заслугі ў галіне медыцыны.

Да ўзнагароджаных звярнуўся з прамовай тав. М. І. **Калінін.**

— Віншую ўсіх таварышаў, якім сёння былі ўручаны ордэны, — гаворыць Міхаіл Іванавіч. — У першую чаргу я вітаю таварыша Блюхера і ў яго асобе—Асобую Чырвонасцяжную Далёкаўсходнюю Армію і Чырвоны Флот.

Некалькі слоў аб узнагародзе майстроў па фізкультуры.

Я лічу, што дасягненні нашых фізкультурнікаў пры ўсіх наяўных умовах павінны быць большымі, не могуць не быць большымі. Я сказаў-бы нават, што яны яшчэ слабаваты. Мне так здаецца, можа быць, таму, што я сам—не фізкультурнік **(смех).** У нас ёсць такія перавагі, якіх няма ва ўсім свеце. У чым нашы перавагі? Сказаць, што ў Заходняй Еўропе ці ў Амерыцы ўрад, пануючы клас не звяртаюць увагі на развіццё фізкультуры, — сказаць так — было-б няправільна. Яны вельмі нават звяртаюць ўвагу, таму што ведаюць, што фізкультура — адзін з магутных сродкаў абароны, а ў агрэсіўных краінах — адзін з магутных сродкаў напалу. Мы ведаем, што ў гэтых краінах фізкультурны рух падтрымліваецца ўрадамі, пануючым класам. Але розніца ў тым, што ў нас фізкультура—народны спорт, у нас у фізкультурным руху прымаюць удзел мільёны. І, зразумела, у асяроддзі гэтых мільёнаў хутчэй можна знайсці таленты, чым у тысячах, і ў тысячах лягчэй знайсці таленты, чым у сотнях.

Вось чаму нашы майстры фізкультуры павінны быць лепшымі, чым у капіталістычных краінах. Нашы футбольныя каманды павінны быць лепшымі за кожную буржуазную футбольную каманду **(шумнае адабрэнне).** Наш спорт павінен развіваць, культываваць сілу, лоўкасць, уменне, арганізаванасць, каб перамагчы буржуазных спартсменаў на футбольным полі, на бегавой дарожцы і ў іншых відах спорту. І гэта ў вельмі значнай ступені кладзецца на Вас, таварышы майстры фізкультуры. Перад вамі стаіць цяжкая задача, але затое і гонар вялікі.

Наша фізкультура павінна быць найбольш перадавою. Мне-б хацелася, каб да нашага фізкультурнага руху далучаліся яшчэ больш шырокія народныя масы. Даўно сказана: «У здаровым целе — здаровы дух». Пры сучасным палітычным становішчы гэта патрабаванне — «У здаровым целе — здаровы дух» — мае выключна важнае значэнне.

Ад душы пажадаю вам поўных поспехаў на арэне фізкультуры.

Пажадаю вам далёка, далёка ісці наперад. **(Бурныя, доўгія апладысменты).**

Я віншую таксама таварыша Філатава з узнагародай. Я хачу выказаць пажаданне, каб навука аб барацьбе з хваробамі вачэй максімальна рухалася наперад.

У заключэнне дазвольце яшчэ раз вітаць усіх узнагароджаных таварышаў і пажадаць далейшых поспехаў у рабоце. **(Шумныя, доўгія апладысменты).**

КАНДЫДАТЫ БЛОКА КОМУНІСТАЎ І БЕСПАРТЫЙНЫХ

Нікалай Пятровіч Чуніхін

Кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР ад Мар'іна-Горскай выбарчай акругі

Восенню ў часць прышло новае папаўненне. Гэта былі маладыя рабочыя розных спецыяльнасцей, радавыя калгаснікі, трактарысты, камбайнеры, шоферы. У часці будучых байцоў сустрэлі вельмі цёпла і радасна.

Частка папаўнення была прыслана ва ўзвод, якім камандаваў ваентэхнік 2-га ранга Нікалай Пятровіч Чуніхін. Навічкі ўбачылі зусім маладога на выгляд, шыракаплечага, стройнага, па ваеннаму акуратна падцягнутага камандзіра. Прывітальны, рухавы, выяўляючы нястомную энергію, ён адразу выклікаў сімпатыю, давер'е і павагу. За кароткі час пачалося глыбейшае знаёмства маладых байцоў з камандзірам і камандзіра з маладымі байцамі.

Асаблівую ўвагу Чуніхіна прыкавалі тры навічкі: Фралоў, Гетманенка, Чуваеў. Яны прышлі з розных куткоў краіны, але былі аднолькавымі па ўзроўню культурнага і палітычнага развіцця. Да таго-ж Чуваеў яшчэ быў зусім малапісьменным. А з малапісьменнага чалавека не выйдзе поўнацэннага байца Чырвонай Арміі да таго часу, пакуль ён не ўзніме сваёй культуры. «Патрэбна настойлівая работа з імі,— думаў Чуніхін,— нельга ні на хвіліну выпускаць іх з поля зроку».

Чуваеў звычайна ніколі не чытаў ні газет, ні кніг. У перапынках паміж заняткамі скручваў саладую папяросу і не выпазіў з курылкі, пакуль яго не клікалі. [illegible] Чуваеў застаўся замкнутым. Гэта была з'ява незразумелага характару для камандзіра.

У Чырвонай Арміі камандзір з'яўляецца адначасова і уважлівым настаўнікам і старэйшым таварышам. Чуніхін літаральна ўзяў шэфства над Чуваевым. У вольны час байцы часта бачылі свайго камандзіра з Чуваевым за гутаркай, за газетай, або за кнігай. Паступова у Чуваева ўзнікла цікавасць да газеты і кнігі. І якой вялікай была радасць камандзіра, калі ён аднойчы, зайшоўшы ў інтэрнат, убачыў у Чуваева ў руках тоненькую кніжку з бібліятэкі: аповесць А. С. Пушкіна «Дубровскі».

— Цікавая кніга, таварыш камандзір, — сказаў Чуваеў, — проста адарвацца не магу.

Потым пайшлі заняткі па палітычных пытаннях. У руках Чуваева неўзабаве апынуліся падручнік па геаграфіі для пачынаючых, «Кароткі курс гісторыі СССР» — падручнік для пачатковай школы. Чытанне газеты стала для яго патрэбнасцю. [illegible] на сведамага, вальнага байца. У спісе ўзвода з адзнакамі паспяховасці байцоў прозвішча Чуваева стаяла далёка не на апошнім месцы. У Арміі знайшлі такую-ж школу і Фралоў і Гетманенка і іншыя іх аднагодкі.

Навучаючы моладзь, назіраючы яе рост, Чуніхін не раз успамінае свой пройдзены шлях — шлях да высокага звання камандзіра Чырвонай Арміі, да ордэна «Знак Почета», якім узнагароджан ён два годы таму назад совецкім урадам. Гэта шлях маладога чалавека, для якога жыццё пачалося пасля Вялікага Кастрычніка. Сын чыгуначнага кандуктара Нікалай Чуніхін рос у іншых умовах, чым яго бацька — стары кадравы рабочы-чыгуначнік, які нядаўна па старасці год перайшоў на пенсію. Нікалай скончыў сямігодку, потым профтэхнічную школу і паступіў на паравоза-рамонтны завод.

Аб годах работы на заводзе асталіся светлыя ўспаміны. Тут Нікалай стаў членам ленінскага комсамола. Іменна комсамолу абавязан ён сваім ростам на вытворчасці ад чарцёжніка да інжынера. Заводская моладзь памятае Нікалая, як здольнага арганізатара дзяржразліковых маладзёжных брыгад, як энтузіяста ўдарніцтва на заводзе, як энергічнага, ініцыятыўнага комсамольца. Калі ўвосень 1933 года Нікалая прызвалі ў Чырвоную Армію — яго праводзіла вялікая група таварышоў па заводу, па комсамолу, з якімі ён моцна здружыўся на рабоце.

— Назад ты павінен вярнуцца не інакш, як камандзірам РСЧА, — гаварыў на развітанне сакратар комсамольскага бюро.

Гэты наказ моладзі завода Нікалай Чуніхін выканаў. За два годы службы танкістам, ён скончыў школу малодшых камандзіраў, падрыхтаваўся і здаў экстэрнам іспыты за ваенную нармальную школу. Атрымаўшы званне ваентэхніка 2-га ранга, ён выбраў прафесію камандзіра сваёй пажыццёвай прафесіяй.

Падзякі і ўзнагароды за падрыхтоўку байцоў, за выдатную стральбу, за рацыяналізатарскія прапановы сталі для Чуніхіна сістэматычнай з'явай. Але самым высокім гонарам было атрыманне ордэна «Знак Почета». З якім хваляваннем і радасцю Чуніхін атрымаў яго з рук Усесаюзнага старасты Міхаіла Іванавіча Калініна. Гэта ўзнагарода акрыліла новым энтузіязмам, гарачым жаданнем аддаць усяго сябе справе ўмацавання абароннай магутнасці соцыялістычнай радзімы.

— Непамерная гордасць узнікае, — расказвае нам Чуніхін — калі бачыш, як на тваіх-жа вачах малады хлопец, які прышоў у Армію, вырастае ў поўнацэннага байца, у грозную сілу для ворагаў. І як радасна, што ў гэтай справе ёсць частка тваёй энергіі і работы.

Нядаўна Чуніхін ехаў са штаба БВА, куды выклікалі яго па справах. У людскім натоўпе на адным з вакзалаў ён убачыў Чуваева. Апошняга перавялі ў другую часць і ён з групай таварышоў накіроўваўся па прызначэнню. Чуваеў кінуўся да Чуніхіна, як да самага блізкага, роднага чалавека. Ён хваліўся выдатнымі паказальнікамі апошняй стральбы, перадаваў прывітанні ад сваіх таварышоў і на развітанне прачулена і проста сказаў:

— Ніколі не забуду я вас, таварыш камандзір. Новага чалавека зрабіла з мяне Чырвоная Армія. Прыеду дадому —ніхто не пазнае Чуваева.

У той-ж дзень Чуніхін прыехаў у часць. Тут яго чакала хвалюючая навіна.

— Віншую, — сказаў палітрук падраздзялення. — Толькі што нам паведамілі, што ты вылучан перадвыбарчымі сходамі кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР ад Мар'іна-Горскай выбарчай акругі.

Навіна бязмерна ўсхвалявала і ўзрадавала Чуніхіна. Такі высокі гонар быў нечаканасцю. Малады камандзір Чырвонай Арміі — кандыдат у члены совецкага ўрада. Хіба гэта не сведчанне глыбокай любві народа да сваіх лепшых сыноў — стойкіх вартаўнікоў мірнай працы квітнеючай краіны соцыялізма!

Тар. ХАДКЕВІЧ.

СУСТРЭЧЫ ВЫБАРШЧЫКАЎ З КАНДЫДАТАМІ

ЗА ВЯЛІКУЮ СПРАВУ ЛЕНІНА—СТАЛІНА

БЯГОМЛЬ, 4 чэрвеня. Больш 200 маладых выбаршчыкаў Бягомльскага раёна сабраліся ў Дом соцыялістычнай культуры 4 чэрвеня для сустрэчы з кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР Н. К. Потэс.

Першае слова бярэ малады выбаршчык, калгаснік калгаса «Ленінскі заклік» тав. Хадкевіч.

— На маё шчасце выпаў вялікі гонар. Я ўпершыню буду прымаць удзел у выбарах. Да гэтага дня мы ўзмоцнена рыхтуемся. Наша комсамольская арганізацыя аказала мне вялікае давер'е, вылучыўшы мяне агітатарам. Усе выбаршчыкі, дзе я з'яўляюся агітатарам, добра ведаюць наш выбарчы закон. І ў дзень 26 чэрвеня мы ўсе, — заканчвае тав. Хадкевіч, — аддадзім свае галасы за слаўных патрыётаў нашай радзімы — кандыдатаў блока комуністаў і беспартыйных.

— Я нарадзіўся ў сям'і селяніна-бедняка, — гаворыць брыгадзір трактарнай брыгады Мсціжскай МТС тав. Дударэвіч.—Мой бацька ўвесь час працаваў у кулакоў. Зусёды жыў упроголадзь. Аб пісьменнасці і думаць не прыходзілася. Так ён і астаўся непісьменным. Зусім у іншых умовах жыву я. Працуючы на трактары, я выконваю норму на 150 проц., з'яўляюся стаханаўцам і калі гэта спатрэбіцца, мы ўсе, як адзін, па закліку партыі і ўрада грудзьмі станем на ахову соцыялістычных граніц, не шкадуючы сіл, а калі трэба будзе то і жыццё аддадзім за вялікую справу Леніна — Сталіна.

З вялікай увагай выслухала моладзь прамову кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР Надзежды Карпаўны Потэс. Многа выступала моладзі. Усе яны шчыра дзякавалі вялікаму Сталіну — свайму бацьку і настаўніку — за заможнае і вясёлае жыццё.

С. КАЦ.

СІЛА БОЛЬШЭВІЦКАЙ ПАРТЫІ Ў ЯЕ СУВЯЗІ З МАСАМІ

У клубе работнікаў дзяржаўнага гандлю адбыўся сход 600 выбаршчыкаў 1 і 9 участкаў Ленінскай выбарчай акругі г. Менска. На сходзе цёпла сустрэты выбаршчыкамі выступіў кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР ад Ленінскай выбарчай акругі тав. Аляксандр Паўлавіч Матвееў.

З ПРАМОВЫ А. П. МАТВЕЕВА

Таварышы! Беларускі народ на выбарах у Вярхоўны Совет СССР аднадушна галасаваў за кандыдатаў блока комуністаў і беспартыйных, за комуністычную партыю. У чым сіла нашай большэвіцкай партыі? Сіла нашай партыі ў тым, што яна заўсёды звязана з масамі, змагаецца за шчасце совецкага народа, за росквіт нашай краіны.

Вялікі гонар, які аказалі нам любімы Сталін і яго верныя саратнікі — таварышы Варашылаў і Молатаў, даўшы згоду балатыравацца ў беларускі соцыялістычны парламент па гораду Менску, абавязвае нас узорна правесці выбары, забяспечыць 100 процантны ўдзел усіх выбаршчыкаў у галасаванні, абавязвае нас узмацніць рэволюцыйную пільнасць, дабіцца новых соцыялістычных перамог.

Дазвольце мне выказаць вам вялікую падзяку за аказанае мне давер'е — вылучэнне кандыдатам ў дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР. Я — сын рабочага класа, выхаваны нашай комуністычнай партыяй, выхаваны, як і тысячы маладых людзей нашай краіны, любімым Сталіным. У радах партыі я змагаўся і буду змагацца з усімі ворагамі народа. Я даю клятву выбаршчыкам, што ні на крок не адступлю ад лініі партыі Леніна — Сталіна.

Няхай жыве лепшы друг беларускага народа таварыш Сталін!

Заключныя словы прамоўцы пакрываюцца бурнымі апладысментамі ў гонар таварыша Сталіна.

Выступіўшыя хатнія гаспадыні тт. Буднік і Альперовіч, давераныя 1 і 9 участкаў тт. Котаў Н. І. і Трахава А. Д. заклікалі выбаршчыкаў аднадушна галасаваць за кандыдата блока комуністаў і беспартыйных тав. А. П. Матвеева.

У МЕНСКУ СЛАБАЯ АГІТАЦЫЙНА-МАСАВАЯ РАБОТА

Агітацыйна-масавая работа сярод выбаршчыкаў у г. Менску і ў раёнах Беларускай ССР мае сур'ёзнейшыя недахопы.

У Менску партыйныя арганізацыі вымяраюць сваю агітацыйную работу колькасцю праведзеных сходаў, мітынгаў і гутарак. А між тым на гэтых сходах і гутарках прысутнічаюць не ўсе выбаршчыкі.

Агітацыя за кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР не спалучаецца з прапагандай поспехаў, дасягнутых совецкім народам пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі. У горадзе Магілеве, напрыклад, на сходзе выбаршчыкаў участка № 4 (30 мая) ні дакладчык, ні давераная асоба зусім не асвятлілі ў сваіх выступленнях нашы перамогі на фронце соцыялістычнага будаўніцтва.

Не налажан кантроль за якасцю і зместам агітацыі. Культпропы райкомаў, загадчыкі парткабінетаў, члены парткомаў на занятках агітатараў і на гутарках з выбаршчыкамі па месцу жыхарства апошніх не бываюць. Партком завода імя Кірава (Менск) вылучыў для работы на выбарчым участку 34 агітатары. Але як праходзяць у іх заняткі — члены парткома ні разу не праверылі. З 34 агітатараў 8 нічога не робяць. У іх ліку — тэхнічны дырэктар Гершун, інжынер Моран, начальнік аддзела падрыхтоўчай вытворчасці Месель і іншыя. Некаторыя агітатары не праводзілі гутарак сярод выбаршчыкаў у дамах з 1 мая 1938 года (тав. Кісель — завод імя Кірава і інш.).

Партарганізацыя завода імя Молатава (Менск), абслугоўваючая 6 выбарчых участак Варашылаўскай выбарчай акругі, вылучыла ўсяго 13 агітатараў. Да Бондараўскай вуліцы не прымацавалі ні аднаго агітатара, так што выбаршчыкі гэтай вуліцы прадастаўлены самім сабе.

Не сочаць за якасцю агітацыі і ў Быхаўскім раёне, Магілеўскай вобласці. У горадзе Быхаве ні адна пярвічная партыйная арганізацыя не прымацавана да выбарчага ўчастка, не адказвае за агітацыйную работу ў дамах і інтэрнатах.

Да гэтага часу не ўсе агітатары аб'яднаны ў агіткалектывы, асабліва на дробных прадпрыемствах і ў невялікіх партыйных арганізацыях. Так, у Кагановіцкім раёне не аб'яднаны ў агіткалектывы 150 агітатараў, у Быхаўскім раёне з 495 агітатараў не аб'ядналы ў агіткалектывы 200 чалавек. У Быхаўскім раёне палова агітатараў яшчэ не зацверджана бюро райкома партыі.

У Сталінскім, Кагановіцкім, Варашылаўскім раёнах горада Менска, у Быхаўскім раёне, Магілеўскай вобласці, да гэтага часу не арганізаваны раённыя агіткалектывы пры райкомах партыі. Кіраўнікі агіткалектываў у пярвічных партыйных арганізацыях пакінуты без усякай дапамогі.

Большасць агітпунктаў на выбарчых участках да гэтага часу не абсталяваны і ў іх не вядзецца ніякай работы. У Варашылаўскім раёне з 50 агітпунктаў абсталявана толькі восем.

Да выбараў у Вярхоўны Совет БССР асталіся лічаныя дні. Партыйныя арганізацыі Беларусі павінны выправіць указаныя недахопы, па-большэвіцку разгарнуць агітацыйна-масавую работу на выбарчых участках.

Н. МЫШЛЯЕЎ.
«ПРАВДА».

Ольга Афанасьеўна Немчанка — кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР па Кіраўскай выбарчай акрузе г. Віцебска.
Фото Пачкаева (СФ).

Васілій Васільевіч Ефрэмаў—кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Совета БССР па Юравіцкай выбарчай акрузе.
Фото Пачкаева (СФ).

ПРАМЫСЛОВАСЦЬ БССР К XVII З'ЕЗДУ КП(б)Б

А. Ф. КАВАЛЁЎ
СТАРШЫНЯ СНК БССР

* * *

Беларуская Совецкая Соцыялістычная Рэспубліка, пад кіраўніцтвам вялікай партыі Леніна—Сталіна, пры дапамозе брацкіх рэспублік і рускага рабочага класа дабілася велізарнейшых перамог у справе пабудовы соцыялізма. З адсталай, цёмнай і забітай калоніі царызма яна ператварылася ў квітнеючую перадавую індустрыяльна-калгасную рэспубліку з перадавой навукай і тэхнікай ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі.

Соцыялістычная індустрыялізацыя БССР, яе грандыёзны размах з'яўляецца бліскучым сведчаннем таржаства ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі. Совецкі Саюз забяспечыў для Беларусі высокія тэмпы развіцця соцыялістычнай прамысловасці, якія ў першай пяцігодцы перавышалі больш чым у два разы сярэднія тэмпы па СССР (сярэдні гадавы прырост прадукцыі прамысловасці па СССР быў 21 проц., а па БССР — 49 проц.).

Валавая прадукцыя ўсёй прамысловасці на тэрыторыі цяперашняй БССР складала ў 1913 годзе — 99,9 млн. рублёў (у пераводзе на цэны 1926—27 года). У сярэднім на адно прадпрыемства прыходзілася каля 140 тысяч рублёў валавой прадукцыі і 20—30 рабочых.

Разбурэнні, зробленыя імперыялістычнай вайной і інтэрвентамі, прывялі да таго, што пасля вызвалення ад белапольскай акупацыі ў першы год мірнага будаўніцтва—1921 год — прадукцыя прамысловасці БССР складала толькі 20 мільёнаў рублёў, скараціўшыся супроць 1913 года ў пяць разоў. Многія прадпрыемствы былі зусім знішчаны. Значная частка прадпрыемстваў была спустошана, найбольш каштоўная частка абсталявання была вывезена інтэрвентамі.

Паспяховае ажыццяўленне палітыкі большэвіцкай партыі па ліквідацыі эканамічнай і культурнай адсталасці былых ускраін царскай Расіі забяспечыла ўжо ў 1926—27 годзе перавышэнне даваеннага ўзроўню па прадукцыі прамысловасці (129,1 млн. рублёў супроць 99,9 млн. рублёў у 1913 г.). На адно прадпрыемства прыходзілася ўжо ў 1926—27 годзе 79 рабочых і да 300 тысяч рублёў прадукцыі. У параўнанні з даваенным часам прадпрыемствы былі ўзбуйнены больш, чым у два разы.

Ужо к пачатку першай пяцігодкі рэзка змяніўся характар многіх прамысловых прадпрыемстваў. Значнай рэканструкцыі падвергліся машынабудаўнічыя і станкабудаўнічыя прадпрыемствы, якія выпрацоўваюць сродкі вытворчасці, неабходныя для абнаўлення і рэканструкцыі іншых галін прамысловасці. Так, напрыклад, асвоена вытворчасць радыяльна-свідравальных, даўбежных, стругальных і іншых станкоў, выпушчаны працяжныя, абдзірачныя цэнтравальныя станкі, асвоены шурупныя аўтаматы і т. д.

Поўнасцю рэканструяваны заводы металаапрацоўваючай прамысловасці: імя Варашылава і імя Кірава ў Менску, імя Кірава ў Віцебску, імя Кірава ў Гомелі, рэканструяваны іголкавая і акулярная фабрыкі ў гор. Віцебску, цвіковыя заводы ў Оршы і Рэчыцы, завод імя Сталіна ў Бабруйску, выпрацоўваючы ў сучасны момант турбіны. Пабудаваны новыя, аснашчоныя перадавой тэхнікай заводы Гомсельмаш, аўтарэмзавод, трубалітзавод, завод ланцугоў Галя.

Вельмі інтэнсіўна ішло таксама развіццё электрыфікацыі. К пачатку 1929 года было пабудавана каля 30 электрычных станцый.

К пачатку першай пяцігодкі прамысловасць БССР амаль падвоіла асноўныя фонды ў параўнанні з даваенным, па аб'ёму прамысловай вытворчасці першы пяцігадовы план быў у 4 годы перавыканан на 6,8 проц., валавая прадукцыя ўсёй прамысловасці дасягнула ў 1932 годзе 979,5 млн. руб. супроць 241,2 млн. руб. у 1927—28 гг. і 916 млн. руб., якія намячаліся планам першай пяцігодкі на 1932—33 годы. Значыць, валавая прадукцыя ўсёй прамысловасці за першую пяцігодку вырасла ў чатыры разы. У выніку выканання першай пяцігодкі ўдзельная вага цэнзавай прамысловасці БССР у прадукцыі цэнзавай прамысловасці ўсяго Совецкага Саюза павысілася з 1,12 проц. у 1927—28 гг. да 2,51 проц. у 1932 г.

Па аб'ёму выпускаемай валавой прадукцыі прамысловасць БССР у 1937 годзе дасягнула ўзроўню ў 2,1 мільярда рублёў, што перавышае даваенны ўзровень у 21 раз, у 9 разоў узровень выпуску прадукцыі 1927—28 гадоў і ў два разы з лішнім больш узроўню 1932 года. Асноўныя фонды прамысловасці за 10 год выраслі з 86,5 мільёна рублёў да 750 мільёнаў рублёў або ў 8,6 раза, а за другую пяцігодку ў 2,1 раза.

Створана свая буйная паліўная база. Здабыча торфу павялічылася з 158 тысяч тон у 1929 годзе да 2.522 тыс. тон у 1937 годзе або рост у 16 разоў, а за годы другой пяцігодкі здабыча торфу павялічылася амаль у тры разы.

Магутнасць электрастанцый дасягнула к канцу 1937 года 37,4 тыс. квт. супроць 5,3 тыс. квт. у 1913 годзе, або рост у 6,5 раза, пры гэтым выпрацоўка электраэнергіі дасягнула ў 1937 годзе 424,1 млн. квт./гадзін, што складае рост супроць 1913 года ў 101 раз, супроць 1928 года ў 11 разоў і супроць 1932 года амаль у 2,5 раза.

Вынікі росту прамысловасці характарызуюцца не толькі высокімі колькаснымі паказальнікамі выпуску валавой прадукцыі, але і ўкараненнем раду новых вытворчасцей, маючых агульнасаюзнае значэнне. Да іх адносяцца: металарэжучыя станкі, чыгунныя трубы, сельгасмашыны, штучнае валакно (шоўк), цэмент і іншыя.

За годы двух сталінскіх пяцігодак пабудаваны і пушчаны ў эксплаатацыю буйны завод бемскага шкла ў Касцюкоўцы з прадукцыяй 7,8 мільёна квадратных метраў шкла, трубаліцейны завод у Магілеве з прадукцыяй у 12 тыс. тон чыгунных труб. Крычаўскі цэментны завод, ацэтонавы завод у Быхаве, косцеапрацоўваючы завод, тлушчавы камбінат у Гомелі, Дом друку, швейная фабрыка «Сцяг індустрыялізацыі» і панчошна-трыкатажная фабрыка імя КІМ у Віцебску, Аршанскі ільнакамбінат, дрэваапрацоўчы камбінат у Гомелі, Бабруйску, гідролізны завод у Бабруйску, фабрыка штучнага валакна ў Магілеве, скурзаводы імя Сталіна ў Магілеве і «Большэвік» у Менску, каніфольны завод у Барысаве, завод малочнай кіслаты ў Менску, тры мэблевыя заводы ў Менску, Віцебску, Бабруйску і цэлы рад іншых фабрык і заводаў даюць рознастайную прадукцыю.

К канцу 1937 года — апошняга года другой пяцігодкі—уся буйная прамысловасць БССР мае аб'ём выпушчанай валавой прадукцыі ў 1628,5 млн. руб., што перавышае ў 17,3 раза даваенную прадукцыю буйнай прамысловасці.

Ажыццяўляючы пастанову XVII з'езда ВКП(б), мясцовая прамысловасць БССР за годы другой пяцігодкі павялічыла выпуск прадукцыі ў тры разы. Пры гэтым здабыча торфу ўзрасла ў 4 разы, металаапрацоўка—у 2,9 раза, машынабудаўніцтва—ў 4,4 раза, хімія — у 12 разоў, галантарэя — у 3,3 раза.

Мясцовая прамысловасць асвоіла значную колькасць новых вытворчасцей і новых відаў вырабаў — гідраторф, ацэтон, сілікатная цэгла, піяніна, шчэпкавыя інструменты, біноклі, аптычныя шклы, аправы, кровельнае жалеза, маторы.

Значны таксама поспехі мясцовай прамысловасці ў галіне росту прадукцыйнасці працы. На базе разгортвання стаханаўскага руху за другую пяцігодку дасягнут рост выпрацоўкі на аднаго рабочага па Машстанкатрэсту на 113,2 проц., па Метызтрэсту — на 176,6 проц., а ў цэлым па Наркаммясцпрому — 58,7 проц.

Фабрычна-заводская прамысловасць рэспубліканскага і мясцовага падпарадкавання па плану 1938 года павялічвае выпуск валавой прадукцыі ў параўнанні з 1937 годам на 10,3 проц., па Наркаммясцпрому БССР на 1938 год прыняты наступныя паказальнікі: рост валавой прадукцыі — на 15 проц., рост прадукцыйнасці працы — на 10,4 проц., рост сярэдняй зарплаты рабочых — на 6,3 проц. і зніжэнне сабекошту — на 4,3 проц. Значны рост намечан і па ўсіх астатніх наркаматах рэспубліканскага падпарадкавання па ўказаных паказальніках. План капітальных работ толькі па рэспубліканскай і мясцовай гаспадарцы на 1938 год — 136,61 млн. рублёў, што складае рост у параўнанні з фактычным выкананнем плана 1937 года на 45 проц.

План капітальных работ прадугледжвае ўвод у дзеянне новых, рэканструяваных прадпрыемстваў і агрэгатаў па кошту маёмасці на суму 156 млн. рублёў, галоўным чынам па Наркаммясцпрому, комунальнаму будаўніцтву, асвеце і ахове здароўя.

У галіне вытворчасці прамысловай прадукцыі ў 1938 годзе пастаўлена задача карэннага паляпшэння якасці выпускаемай прадукцыі, асабліва шырспажыва, як аднаго з фактараў паляпшэння матэрыяльнага добрабыту працоўных.

Растуць новыя кадры вылучэнцаў з ліку стаханаўцаў. Толькі па Наркаммясцпрому вылучаны на кіруючую работу 292 чалавекі, з якіх 186 беларусаў. Вылучаны на пасады дырэктароў прадпрыемстваў і іх намеснікаў 34 чалавекі, начальнікаў цэхаў — 77 чалавек, майстраў цэхаў — 64 чалавека і на іншыя пасты — 113 чалавек.

Значна абноўлен кіруючы склад прадпрыемстваў і трэстаў сістэмы Наркамхарчпрома БССР. Вылучана кіраўнікамі трэстаў і іх намеснікамі 17 чалавек, дырэктарамі прадпрыемстваў — 56 чалавек, начальнікамі цэхаў — 29 чалавек, зменнымі майстрамі і брыгадзірамі — 80 чалавек. Па Наркамлегпрому БССР вылучана 447 чалавек, з якіх 228 беспартыйных таварышоў, на пасаду дырэктароў і намеснікаў дырэктараў прадпрыемстваў— 16 чалавек, тэхнарукаў прадпрыемстваў — 6 чалавек, на пасаду начальнікаў цэхаў — 46 чал., на пасаду майстраў цэхаў — 87 чалавек і т. д.

Гэтыя новыя выдатныя кадры, вылучаныя пасля лютаўска-сакавіцкага Пленума ЦК ВКП(б) з цэхаў да кіраўніцтва буйнейшымі прадпрыемствамі, на справе апраўдваюць давер'е, аказанае ім партыяй і ўрадам і разам з рабочым калектывам дабіваюцца вытворчых поспехаў.

Колькасць рабочых і служачых, занятых ва ўсёй прамысловасці БССР узрасла з 124,1 тыс. чалавек у 1932 годзе да 181,7 тыс. чалавек к пачатку 1937 года. Сярэднегадовая заработная плата за гэты перыяд вырасла з 1310 руб. да 2234 руб., пры гэтым фонд зарплаты павялічыўся з 162,7 млн. руб. да 405,9 млн. руб., г. зн. у 2,5 раза.

Усе гэтыя поспехі, з якімі прыходзіць прамысловасць БССР да XVII з'езда КП(б)Б, былі-б, бясспрэчна, параўмножаны. Але буржуазныя нацыяналісты і права-трацкісцкія бандыты, подлыя прадажнікі, шпіёны і здраднікі галадзеды, шаранговічы і інш. шкоднікі стваралі дыспрапорцыю паміж асобнымі галінамі народнай гаспадаркі і ўнутры асобных галін, штучна затрымлівалі развіццё мясцовай паліўнай базы, тармазілі рост электрыфікацыі, прамысловасці і сельскай гаспадаркі, накіроўвалі геаграфічнае размяшчэнне прамысловых прадпрыемстваў з разлікам аслаблення магутнасці і абараназдольнасці нашай пагранічнай рэспублікі. Аднак гэтыя прадажныя псы — найміты фашызма груба пралічыліся. Наша доблесная разведка — органы НКВД і працоўныя Совецкай Беларусі з карэннем вырываюць і знішчажаюць усіх наймітаў капіталізма, выкарчоўваючы іх паследышаў і паспяхова ліквідуючы вынікі шкодніцтва.

ЦК КП(б)Б неаднаразова займаўся пытаннямі ліквідацыі вынікаў шкодніцтва ў галіне прамысловасці (шклокіраўніцтва, будаўніцтва і г. д.). Вынесеныя рашэнні даюць поўную магчымасць выправіць недахопы, якія ёсць у рабоце наркаматаў і іншых гаспадарчых арганізацый. Аднак наркаматы і асобныя кіраўнікі недастаткова змагаюцца за выкананне гэтых указанняў. У рэзультаце мы яшчэ маем недахопы ў нашай гаспадарчай дзейнасці, якія неабходна поўнасцю ліквідаваць, згодна ўказанняў ЦК КП(б)Б.

Працоўныя БССР з нябачаным энтузіязмам сустракаюць надыходзячыя выбары дэпутатаў у Вярхоўны Совет БССР і яны пойдуць на гэтыя выбары пад знакам згуртавання вакол партыі Леніна—Сталіна, пад знакам далейшай барацьбы супроць трацкісцка-бухарынскіх і нацыянал-фашысцкіх бандытаў.

Паспяховае выкананне задач, пастаўленых народна-гаспадарчым планам 1938 года—першага года трэцяй пяцігодкі перад усёй народнай гаспадаркай БССР і асабліва перад прамысловасцю, будзе залогам далейшага росквіту прадукцыйных сіл рэспублікі.

План 1938 года павінен быць не толькі выканан, але і перавыканан, таму што ў прамысловасці ёсць выдатнейшыя кадры стаханаўцаў, паказаўшыя вельмі добрыя рэкорды прадукцыйнасці працы. Трэба толькі, каб кіраўнікі прамысловасці карэнным чынам перабудавалі сваю работу, каб яны кантралявалі гаспадарчую дзейнасць кожнага прадпрыемства і стваралі неабходныя ўмовы да далейшага разгортвання стаханаўскага руху.

Усё ўзрастаючы энтузіязм працоўных мас у перыяд падрыхтоўкі да выбараў у Вярхоўны Совет БССР ужо даў свае рэзультаты. У апошнія месяцы план валавой прадукцыі прамысловасці па раду галін і наркаматаў перавыконваецца. Задача заключаецца ў тым, каб замацаваць гэтыя поспехі і арганізаваць новыя перамогі соцыялістычнай прамысловасці.

КВІТНЕЕ СОВЕЦКАЯ УКРАІНА

* * *

МАГУТНЫ ФАРПОСТ ВЯЛІКАГА СССР

З вялікімі, сусветнагістарычнымі перамогамі падыходзіць Совецкая Украіна, састаўная, неад'емная частка СССР да выбараў свайго Вярхоўнага Совета. Стала Украіна магутнай сацыялістычнай дзяржавай, краінай магутнай перадавой індустрыі, краінай высокаразвітай сацыялістычнай сельскай гаспадаркі.

Украіна — першая вугальна-металургічная база Совецкага Саюза, якая дае сацыялістычнай гаспадарцы вугаль, чыгун, высокаякасную сталь. На Украіну прыпадае больш палову агульнасаюзнай здабычы вугалю і выплаўкі чыгуну.

Велізарныя поспехі дасягнуты ў галіне чорнай металургіі. У 1936 годзе заводы Украіны далі 9 мільёнаў тон чыгуну — удвая больш, чым давалі ўсе заводы царскай Расіі ў 1913 годзе. Цікава прывесці такія характэрныя лічбы: адзін толькі завод імя Кірава ў Макееўцы дае такую-ж колькасць чыгуну, якую даюць усе заводы Польшчы і Італіі. Совецкая Украіна дае сталі ў сем разоў больш, чым Польшча.

За годы сталінскіх пяцігодак пабудаваны сотні новых заводаў, сярод іх такія сусветныя гіганты, як Харкаўскі трактарны, Краматорскі завод цяжкага машынабудаўніцтва, магутны Дняпроўскі прамысловы камбінат, Варашылаўградскі паравозабудаўнічы, Запарожскі завод камбайнаў і многа іншых. Такіх гіганцкіх заводаў ніколі не ведала царская Расія, такія прадпрыемствы налічваюцца адзінкамі ў тэхнічна перадавых капіталістычных краінах.

Каля горада Запарожжа пабудавана гіганцкая плаціна, якая высока паднялa воды Дняпра. Вада ўкрыла вядомыя парогі, у якіх калісь бушаваў Дняпро, марна трацячы сваю багатырскую сілу. Цяпер гэтая сіла круціць велізарныя турбіны гідраэлектрастанцыі імя Леніна. Днепрагэс выпрацоўвае больш энергіі, чым было выпрацавана ў 1913 годзе ва ўсёй царскай Расіі. Буйная прамысловасць Украіны дае зараз значна больш прадукцыі, чым давала ўся буйная прамысловасць Расіі да рэвалюцыі.

Совецкая Украіна ўжо выперадзіла рад буйнейшых капіталістычных краін па ўзроўню прамысловай прадукцыі. УССР займае чацвёртае месца ў свеце па здабычы вугалю і трэцяе месца па вытворчасці чыгуну. У адносінах механізацыі здабычы вугалю Совецкая Украіна займае першае месца ў свеце. У 1913 г. уся здабыча вугалю праводзілася ўручную. Цяпер шахты Данбаса аснашчаны сацыялістычнай тэхнікай. Авалодваючы гэтай тэхнікай, перадавыя людзі Данбаса абарачваюць усе старыя нормы, дабіваюцца нечуваных рэкордаў прадукцыйнасці працы. Тут, у Данбасе, нарадзіўся магутны ўсенародны стаханаўскі рух.

Сацыялістычная індустрыя ўзброіла сельскую гаспадарку ўдасканаленымі машынамі. На палях Украіны працуе звыш 88 тысяч трактараў, 27 тысяч камбайнаў.

27.344 калгасы яднаюць 96,2 проц. сялянскіх гаспадарак.

У барацьбе за высокі сталінскі ўраджай Совецкая Украіна сабрала ў 1937 годзе 1.300 мільёнаў пудоў зернавых — каля 20 проц. валавога збору па Совецкаму Саюзу.

Заможна, культурна жывуць украінскія калгаснікі. Усё ў большай колькасці сёлаў запальваюцца лямпачкі Ільіча. Радзільны дом, хата-лабараторыя, клуб сталі абавязковымі для калгаснага сяла ўстановамі.

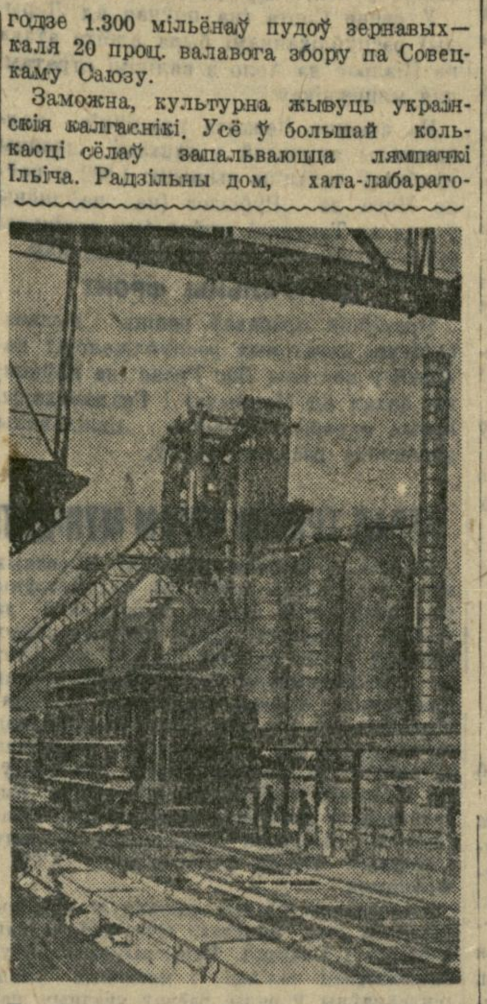

На «Запарожсталі» (г. Запарожжа, УССР) нядаўна пушчана найбольшая ў Еўропе доменная печ № 3. Штосуткі яна дае 1500 тон чыгуну.

Пышна квітнее украінская культура — нацыянальная па форме, сацыялістычная па зместу.

**

Шчасліва жыве украінскі народ у вялікай сям'і народаў СССР. Спяваюць калгаснікі песні аб радасным жыцці сваім:

Освітила зоря ясна
Береги і далі,
Закон щастя і добра
Дав нам мудрий Сталін».

Подлыя агенты фашызма — украінскія буржуазныя нацыяналісты разам з трацкісцка-бухарынскімі бандытамі рабілі замах на шчасце украінскага народа, імкнуліся аддаць Украіну, кінуць яе ў кабалу нямецка - польскаму фашызму.

Разбіты іх агідныя планы! Украіна была, ёсць і будзе несакрушальным фарпостам магутнага СССР. Нікому і ніколі не аддасць украінскі народ заваяванага ў баях шчасця.

С. ДАНІЛЕНКА.

* * *

ДЭПУТАТ—СЛУГА НАРОДА

На стале перада мною рад пісьмаў. Толькі што атрымана свежая пошта. Я зноў асцярожна адрываю краі канвертаў, з хваляваннем перачытваю кожны радок. Як прыемна адчуваць, што з табой дзеляцца думкамі, звяртаюцца за таварыскімі парадамі дзесяткі і сотні таварышоў. У такія мінуты з яшчэ большай яснасцю ўсведамляеш: дэпутат—слуга народа. Гэтыя залатыя словы нашага мудрага настаўніка і бацькі, роднага Сталіна заўсёды ў маёй памяці.

Пішуць рабочыя, калгаснікі, прадстаўнікі совецкай інтэлігенцыі. І што, па-мойму, самае характэрнае, гэта тое, што пісьмы прыбываюць не толькі ад выбаршчыкаў Чэркаскай выбарчай акругі, якія выбралі мяне дэпутатам Вярхоўнага Совета СССР, але і ад грамадзян, працуючых у розных кутках Совецкага Саюза.

Аўтары пісьмаў расказваюць аб сваім шчаслівым жыцці, аб поспехах на розных участках работы ў калгасах і на заводах, аб сваіх марах і імкненнях.

Пошта за адзін дзень—якая разнастайная яна!

Тав. Шпілер—пладавод з Мелітопаля, які працаваў раней у Кіеўскай вобласці, спяшаецца расказаць, як захапляе яго цудоўная работа па вырошчванню квітнеючых садоў у калгасах, новых сартоў пладоў.

І далей у грунтоўным пісьме аўтар знаёміць з тымі мерапрыемствамі, якія ён праводзіць, каб забяспечыць поспех сваёй работы на карысць працоўных.

Вось другое пісьмо. Пішуць студэнты-выпускнікі Уманскага сельскагаспадарчага інстытута. Яны ў гэтым годзе заканчваюць інстытут і іх захапіла адна мара—як можна хутчэй пабываць у цудоўнай сталіцы краіны Советаў—Маскве. «Марыя Сафронаўна,—пішуць яны,—вы сабе не можаце ўявіць, як хочацца бачыць сэрца квітнеючай радзімы—Маскву, за якую, калі будзе гэта патрэбна, ніхто з нас не пашкадуе жыцця. Спадзяемся, што вы нашы мары дапаможаце ператварыць у сапраўднасць».

Кожнае пісьмо прымушае мяне глыбока задумацца над тым, як лепш і з большым поспехам дапамагчы яго аўтару вырашыць пастаўленае ім пытанне.

Звеннявая аднаго з калгасаў Бутурлінаўскага раёна, Варонежскай вобласці (РСФСР) расказвае, як яна, не пакладаючы рук, змагаецца за ураджай у 1.000 цэнтнераў буракоў з гектара. Яе звяно працуе па-стаханаўску, яна хоча ва што-б там ні стала дабіцца такога высокага ўраджаю. Але рабоце перашкаджае брыгадзір, які сабатыруе развіццё стаханаўскага руху.

І калі я зноў і зноў перачытваю гэтае пісьмо, яно падказвае мне: не ўсё добра, як відаць, з кіраўніцтвам стаханаўскім рухам у гэтым калгасе. Не ведаюць, відавочна, сапраўднага становішча гэтага калгаса і раённыя работнікі. Пісьмо гэтае я пасылаю ў абком партыі, падкрэсліваючы імяна гэтыя моманты.

Паступаюць пісьмы са скаргамі на факты бюракратызма ў асобных звеннях совецкага апарата. Настаўніца з Пераяслаўскага раёна скардзіцца, што ёй не ўплочана грашовая дапамога, якая належыць ёй пасля родаў. Я звярнулася да старшыні райвыканкома. Спадзяюся, што справа хутка будзе вырашана.

... 10—15 і больш пісьмаў прыходзіць штодзень. За кожным з іх стаіць жывы чалавек. І хочацца зрабіць усё магчымае, каб ён адчуў, як наша партыя і ўрад клапоцяцца аб працоўных, хочацца, каб гэтыя людзі адчулі, што дэпутат—гэта сапраўдны слуга народа, які лічыць самым адказным і самым ганаровым сваім абавязкам працаваць на карысць народа.

З пачатку вясны гэтага года я была ў сваіх выбаршчыкаў у Стараселлі. Там мы заклалі вопытны ўчастак буракоў, пасеяных па метаду агранома тав. Камышчэнка. Дружна папрацавалі мы з калгаснікамі і спадзяемся, што зямля аддзякуе за нашу стаханаўскую працу высокім ураджаем. З нецярпеннем чакаю таго дня, калі зноў змагу паехаць да сваіх выбаршчыкаў.

Знаходзячыся ў Стараселлі, я па меры магчымасці праводзіла і прапагандысцкую работу на сходах, нарадах, у гуртках. З захапленнем расказвала я выбаршчыкам аб Маскве, Кіеве, аб Сесіі Вярхоўнага Совета СССР, аб вялікім Сталіне, якога я мела шчасце зноў бачыць.

Шмат цікавых пытанняў паставілі прада мною выбаршчыкі ў асабістых гутарках, у пісьмах—пытанняў, якія паказваюць, наколькі з дня ў дзень растуць культура і добрабыт калгаснай вёскі.

Дэпутат Вярхоўнага Совета СССР, ордэнаносец М. С. ДЗЕМЧАНКА.

* * *

ТРЫУМФ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ КУЛЬТУРЫ

Калісьці, у часы жорсткай эксплаатацыі і цяжкага гнёту царызма, украінскі народ быў пазбаўлен малейшай магчымасці развіваць сваю культуру, сваё мастацтва. Царызм прыцяснаў усё прагрэсіўнае, сапраўды народнае, скоўваў народныя імкненні, глушыў выдатныя таленты, насаджаў цемру, бескультурнасць, рэлігійны дурман.

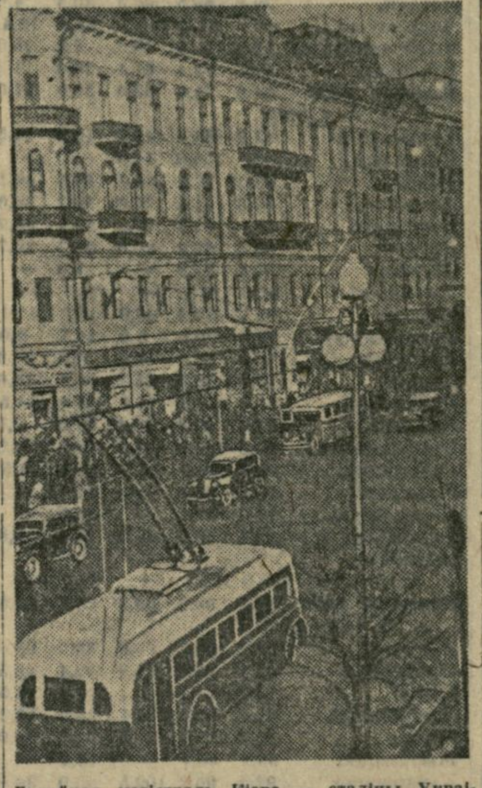

Галоўная магістраль Кіева — сталіцы Украіны — вуліца Крэшчацік.
Фото М. Крачкова.

Як бурна, велічна і пышна квітнее украінская сацыялістычная культура цяпер — у нашу сонечную сталінскую эпоху! Гэтага нельга расказаць у некалькіх словах, бо на Украіне, як і ў іншых брацкіх совецкіх рэспубліках, дасягнуты такія поспехі на культурным фронце, якіх не ведала гісторыя.

Гіганцкія поспехі і бязмежныя перспектывы совецкага мастацтва ў нашай краіне сталі магчымы толькі дзякуючы таму, што яно глыбока і моцна звязана з народам, што аб развіцці навукі і культуры бесперапынна клапоціцца наша партыя і таварыш Сталін. Гэтыя поспехі пад сілу толькі нашай краіне, якой кіруе вялікая партыя большэвікоў, якой кіруе наш дарагі, любімы правадыр таварыш Сталін. Вялікі Сталін пастаянна, пабацькоўску клапоціцца аб людзях мастацтва, акружае іх любоўю і павагай, высока цэніць найлепшыя дасягненні мастацтва і перадавых яго майстраў.

На Украіне ёсць цяпер у кожнай вобласці драматычныя украінскія, а ў некаторых і рускія, яўрэйскія, польскія тэатры. Дзесяткі перасовачных тэатраў нясуць мастацтва ў самую гушчу мас, выступаюць з класічнымі і сучаснымі совецкімі п'есамі на заводах і ў калгасах. Актыўна працуюць шматлікія самадзейныя гурткі: драматычныя, гурткі спеваў, музычныя. Сотні кінотэатраў ёсць у гарадах і сёлах квітнеючай Украіны. Гордасць украінскага мастацтва — Кіеўскі ордэна Леніна Акадэмічны тэатр оперы і балета, велізарную работу якога высока ацанілі партыя і ўрад.

У нас вырасла шмат таленавітых артыстаў, рэжысёраў, кампазітараў, драматургаў, паэтаў, пісьменнікаў, музыкантаў. Яны аддаюць усе свае сілы і здольнасці для культурнай справы, для свайго народа. Імёны народнай артысткі СССР тав. Літвіненка-Вольгемут, народнага артыста рэспублікі тав. Данца, заслужаных артыстаў рэспублікі тт. Петрусенка, Грыпко, Ропскай, Гайдай, кампазітараў тт. Касенка, Рэвуцкага, Ляташынскага, драматурга — дэпутата Вярхоўнага Совета СССР — Карнейчука, рэжысёра Даўжэнка, паэтаў тт. Тычыны, Бажана, Рыльскага і інш. вядомы ўсяму Совецкаму Саюзу.

Мы заўсёды ўважліва сочым за творчымі культурнымі дасягненнямі Совецкай Беларусі і цэнім іх. У будучым тэатральным сезоне Кіеўскі ордэнаносны оперны тэатр будзе ставіць беларускую оперу «Трасіна». Я сам бачыў некаторыя спектаклі Беларускага опернага тэатра, і яны радавалі мяне высокай культурай.

Буржуазна-нацыяналістычная і трацкісцка-бухарынская мразь прабавала ўсяляк шкодзіць на культурным фронце, хацела разлучыць культуры брацкіх рэспублік вялікага СССР, імкнулася адарваць культуры нацыянальных рэспублік ад культуры слаўнага рускага народа. Рашучы разгром тройчы прэзрэнных трацкісцка-бухарынскіх банд і наша штодзённая барацьба з нацыянал-фашысцкім ахвосцем дае новыя велізарныя магчымасці для далейшага развіцця сацыялістычнай культуры.

Моцна несакрушальная дружба народаў магутнага СССР! Нікому і ніколі не ўдасца пахіснуць яе! У радасныя дні падрыхтоўкі да выбараў рэспубліканскіх Вярхоўных Советаў, народы СССР яшчэ раз прадэманструюць перад усім светам на страх ворагам сваю маналітную згуртаванасць вакол Сталінскага ЦК ВКП(б) і любімага вялікага Сталіна, сваю непахісную магутнасць і гатоўнасць стаць у любую мінуту на абарону чырвоных граніц квітнеючай радзімы.

Прывітанне работнікам культурнага фронта Беларускай Совецкай Сацыялістычнай Рэспублікі!

Няхай жыве несакрушальная дружба брацкіх народаў магутнага СССР!

Няхай жыве наш дарагі бацька і настаўнік — таварыш Сталін!

Народны артыст УССР—ордэнаносец І. С. ПАТАРЖЫНСКІ.

Рэшацілаўскія вышывальшчыцы-калгасніцы (Палтаўская вобласць, УССР) за выдатную, высокамастацкую работу некалькі разоў прэміраваны на выстаўках народнай творчасці.
Фото Т. Мельніка.

Александр КАРНЕЙЧУК
Украінскі драматург — дэпутат Вярхоўнага Совета СССР.

РАДАСНА ЖЫЦЬ І ТВАРЫЦЬ ДЛЯ НАШАЙ РАДЗІМЫ

Свабодны, шчаслівы украінскі народ з вялікай радасцю і ўздымам рыхтуецца да выбараў свайго совецкага парламента. Штодзень на мітынгах і сходах рабочыя, калгаснікі, прадстаўнікі інтэлігенцыі з гонарам расказваюць аб велізарных перамогах сацыялізма ў квітнеючай Совецкай Украіне.

Працоўным УССР ёсць чым ганарыцца. Пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна Украіна з былой царскай калоніі ператварылася ў непрыступную крэпасць сацыялізма, у рэспубліку заможную, радасную і шчаслівую.

У гэтыя знамянальныя дні, рыхтуючыся да выбараў Вярхоўнага Совета УССР, працоўныя ўспамінаюць мінулае сваёй краіны. Гісторыя украінскага народа — гэта гісторыя гераічнай крывавай барацьбы супроць гнёту польскіх паноў, гісторыя барацьбы у цесным саюзе з брацкім рускім народам, супроць царызма, усякіх прыгнятальнікаў, замежных захватчыкаў. Многа гераічных старонак у гэтай гісторыі.

Эпоха Хмельнiччыны — гэта велізарная эпапея паўстання мас на барацьбу за сваю радзіму, чэсць і свабоду. Выдатны прагрэсіўны дзеяч украінскага народа Багдан Хмельніцкі разграміў польскае войска і выгнаў з Украіны Вішневецкіх, Патоцкіх, польскіх князёў і князькоў. У памяці мас і да гэтага часу хаваюцца думы і песні, створаныя ў XVII стагоддзі. З іх мы даведваемся, як бязлітасна «агнём і мечам» катавала украінскі і беларускі народ польская шляхта і як гнеў падняволеных ператварыўся ў грандыёзнае полымя паўстання супроць польскіх магнатаў.

Многа год прабывала Украіна ў бяспраўным і прыгнечаным становішчы царскай калоніі. «Ніколі асобнай маларускай мовы не было, няма і быць не можа» — так гаварыў царскі сатрап, міністр унутраных спраў Валуеў. Падвойны гнёт — сацыяльны і нацыянальны — лютаваў на Украіне. Было забаронена абучэнне ў школах на украінскай мове. Газеты і журналы на роднай мове не выдаваліся. Лепшыя сыны народа, і сярод іх вялікі паэт Т. Г. Шаўчэнка, былі закаваны ў кандалы і высланы на катаргу.

Геніяльны Шаўчэнка ў сваёй паэзіі з надзвычайнай мастацкай сілай паказаў гэты змрочны час.

Чорніше чорноі землі
Блукають люди; повсихали
Сади зелені; погнили
Біленькі хати, повалялись;
Стави бур'яном поросли,
Село неначе погоріло,
Неначе люди подуріли —
Німи на панщину ідуть
І діточок своіх ведуть.

. . . .

А сльоз! А крові! Напоіть
Всіх імператорів би стало.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя вызваліла працоўных Украіны ад сацыяльнага і нацыянальнага гнёту. Украінскі народ з дапамогаю вялікага рускага народа і брацкіх народаў — беларускага, грузінскага і іншых — прагнаў са сваёй зямлі інтэрвентаў нямецкіх, польскіх, французскіх, Дзенікіна, Петлюру і гетмана, увесь белагвардзейска-жоўта-блакітны зброд.

За 20 год пасля Кастрычніка былая царская калонія ператварылася ў квітнеючы край, дзе раздаюцца радасныя песні.

Не было ні адной вялікай перамогі ў грамадзянскай вайне украінскага народа, якая не была-б акрылена вялікім геніем чалавецтва І. В. Сталіным, не была-б звязана з яго імем. Вось чаму ў дзень выбараў украінскі народ з радасцю аддасць свой голас за таго, з кім мы перамагалі, перамагаем і будзем перамагаць, — за вялікага Сталіна.

«Прыемна і радасна ведаць, што кроў, багата пралітая нашымі людзьмі, не прайшла дарэмна, што яна дала свае рэзультаты» — сказаў таварыш Сталін.

А рэзультаты гэтыя велізарны! Культура украінскага народа — гэта люстра яго сацыяльнага добрабыту. Калі да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі не было на Украіне ні адной школы на роднай мове і значная большасць насельніцтва зусім была непісьменнай, то цяпер у 18.000 школах 85 проц. усіх дзяцей вучацца на украінскай мове. У гэтых школах навучаецца 4.319 тысяч дзяцей. 5.653 выдатных новых школ пабудавана на Украіне за годы совецкай улады. 117 вышэйшых навучальных устаноў ёсць на Украіне і вучацца ў іх больш 100 тысяч студэнтаў бясплатна, а большасць яшчэ атрымлівае ад дзяржавы стыпендыі. Украінская Акадэмія навук мае ў сваім складзе вучоных з сусветным імем. У лабараторыях Акадэміі растуць сотні маладых спецыялістаў. Украінскі народ паважае сваіх выдатных сыноў — майстроў совецкай культуры, аддана працуючых на карысць працоўных. Гордасць украінскай совецкай навукі — дэпутаты Вярхоўнага Совета СССР акадэмік Лысенка, акадэмік Богамолец і вучоны-ордэнаносец Камышчанка. Імёны выдатных майстроў сацыялістычных ураджаяў М. Дэмчэнка, Х. Байдыч, М. Гнатэнка, П. Ангеліны вядомы далёка за межамі Совецкага Саюза. На квітнеючых калгасных палях гэтыя перадавікі ўвялі новую, сталінскую культуру працы і за імі пайшлі сотні і тысячы калгаснікаў і калгасніц, здзіўляючых увесь свет гіганцкімі рэзультатамі комуністычнай культуры працы.

З велізарным хваляваннем расказваў мне нядаўна тав. Камышчэнка аб тым, што летам гэтага года ў Кіеў прыедзе акадэмік Лысенка і з ім выдатныя вучоныя Совецкага Саюза. Яны правядуць у сталіцы Совецкай Украіны пленум Усесаюзнай Акадэміі сельскагаспадарчых навук разам з выдатнымі калгаснікамі Украіны. Калгаснікі і акадэмікі будуць разам вырашаць буйнейшыя пытанні.

Украіна ганарыцца Алексеем Стахановым, Петром Крываносам, застрэльшчыкамі вялікага ўсенароднага руху. Нашы інжынеры і акадэмікі вывучаюць уведзеныя Стахановым новыя прынцыпы сацыялістычнай культуры працы, сацыялістычныя метады авалодання тэхнікай і прымушаны пераглядзець усё, што было напісана на працягу ўсёй гісторыі вуглездабычы.

Наш совецкі народ і ў прамысловасці і ў сельскай гаспадарцы даў узоры высокапрадукцыйнай працы, якіх не ведаў свет. Маркс і Энгельс у «Маніфесце Комуністычнай партыі» пісалі:

«Менш чым за сто год свайго класавага панавання буржуазія стварыла больш шматлікія і больш грандыёзныя прадукцыйныя сілы, чым усе папярэднія пакаленні, разам узятыя». Працоўныя СССР толькі за 20 пасля-кастрычніцкіх год раскрылі такія крыніцы прадукцыйных сіл, якія буржуазіі на працягу ўсёй яе гісторыі і не сніліся.

Змяніўся да непазнавальнасці твар нашых гарадоў і сёл. Якіх выдатных людзей выхавала наша слаўная партыя, совецкая ўлада! Украінскае сяло мае цяпер 120.000 трактарыстаў, 26.000 брыгадзіраў трактарных брыгад, 20.000 камбайнераў, дзесяткі тысяч настаўнікаў, аграномаў, урачоў. Гэта толькі частка таго вялікага культурнага актыва, новай інтэлігенцыі калгаснага сяла, што нарадзілася ў пасля-кастрычніцкія годы.

Па заданню Вярхоўнага Совета СССР я ездзіў па сёлах і адчытваўся перад выбаршчыкамі Звенігародскай выбарчай акругі, Кіеўскай вобласці. У адным сяле, за 30 кілометраў ад маленькай чыгуначнай станцыі, 19-гадовая дзяўчына-трактарыстка выступіла па майму дакладу. Яна сказала:

— Я трактарыстка, працую ў жаночай трактарнай брыгадзе. Мы, дзяўчаты, зарабілі многа хлеба і па 3.000 рублёў. Купілі сабе кніжкі і вывучаем самалёт. Просім вас, нашага дэпутата, каб у наш раён далі некалькі самалётаў, хочам быць пілотамі. І, падругое, — зрабіць уплыў на чыгунку. Мы ўзялі адзін поезд на дзень і ездзілі ў сталіцу глядзець юбілейныя спектаклі. А зараз зноў хочам паехаць, але там хтось тармозіць справу. Паскорце, каб нам і зноў далі на адзін дзень поезд».

Так 19-гадовая дзяўчына ставіць надзвычайна сур'ёзнае пытанне.

Стадыёны ў сёлах, сотні алімпіяд, самадзейныя гурткі, бібліятэкі — усё гэта стала звычайным з'явішчам нашага калгаснага сяла. Народ стварае многа новых песень, у якіх ён апявае сваё шчаслівае жыццё. У сяле Шаўчэнкава калгаснік склаў песню:

Віє вітер, віє буйний,
Аж тополя гнеться.
На Радянській Украіні
Весело живеться.
Віє вітер, віє буйний,
Верби нагинає —
Про Радянську Украіну
Батько Сталін дбає.
Віє вітер, віє буйний,
Комиші колише,
Батько Сталін про нас дбає,
Закони нам пише.
Віє вітер, віє буйний,
Верби нагинає —
Були колись знедолені,
А теперь немає.
Світить сонце, світить місяць,
Лани зеленіють,
То Радянська Украіна,
Цвіце та міцнеє.

Гэту радасць і творчы росквіт украінскага народа хацелі знішчыць трацкісты, бухарынцы, буржуазныя нацыяналісты — крывавыя псы фашызма. Совецкі народ, яго слаўная сталінская разведка раздавіла подлых і агідных агентаў фашызма і далей будзе бязлітасна знішчаць іх. Нікому і ніколі не ўдасца падарваць свяшчэнную сталінскую дружбу народаў СССР! Гэта свяшчэнная дружба нарадзілася ў баях за ўладу советаў. На палях Украіны плячо к плячу змагаліся супроць інтэрвентаў і украінец, і рускі, і беларус, і грузін — лепшыя сыны народаў СССР.

Вялікія бітвы народа паказалі мастацкім словам паэты, празаікі і драматургі. Мастацкая літаратура Украіны на значным творчым уздыме. Усё больш і больш сустракаюцца ў кнігах вобразы выдатных людзей нашага народа, падымаўшых і падымаючых ва ўсіх галінах жыцця рэспубліку на вышэйшую ступень. Совецкія пісьменнікі Украіны, як і ўсе працоўныя, бязмежна аддадзены вялікай партыі большэвікоў, нашаму правадыру — геніяльнаму Сталіну. Сваё пяро украінскія літаратары аддалі працоўнаму народу і народ акружае велізарнай любоўю і ўвагаю сваіх пісьменнікаў, мастакоў, артыстаў.

Выдатныя прагрэсіўныя вучоныя, літаратары, мастакі, артысты мінулых эпох марылі аб народнай аўдыторыі. Праходзіла жыццё, і геніяльныя прадстаўнікі мастацтва і навукі паміралі з глыбокім смуткам. Ім не ўдалося адчуць народ, для якога яны працавалі.

Радасна жыць і тварыць на нашай радзіме, калі ведаеш, што кожны твор літаратара, кожная карціна мастака, працы вучоных, сцэнічныя вобразы артыстаў адразу-ж робяцца здабыткам народа, здабыткам лепшага на свеце чытача і гледача.

Абменная паласа арганізавана рэдакцыяй газеты „КОМУНІСТ"

ЗВОДКА НАРКАМЗЕМА БССР

Аб ходзе сяўбы яравых па абласцях і раёнах БССР на 5 чэрвеня 1938 г.

(у процантах)

Вобласці і раёны	Усяго пасеяна яравых (без укосных і падпакроўных шматгадовых траў).	Пасеяна канапель.	Гародніны.	Кармавых каранеплодаў і сілосных.	Аднагадовых траў
Віцебская вобл.	98,4	67,9	38,4	35,2	29,3
У тым ліку:					
Аршанскі	100.0	80,0	—	60,6	—
Асвейскі	100,0	—	—	—	—
Багушэўскі	100,0	73,3	187,5	66,1	44,4
Бешанковіцкі	96,4	69,0	41,8	16,5	30,9
Ветрынскі	99,7	82,0	62,0	46,8	80,2
Віцебскі	100,0	54,0	63,8	68,8	115,7
Гарадоцкі	97,8	—	—	24,3	—
Дрысенскі	97,9	—	48,0	6,4	85,9
Дубровенскі	92,1	36,8	18,0	4,5	—
Лепельскі	98,3	51,1	39,4	23,6	60,0
Лёзнянскі	98,0	48,0	40,7	43,1	32,2
Мехаўскі	97,0	82,9	—	16,7	—
Полацкі	100,0	142,0	45,4	32,8	68,2
Расонскі	95,1	34,0	25,0	4,2	—
Сенненскі	97,4	58,6	16,9	45,0	15,4
Сіроцінскі	95,4	50,0	21,1	21,3	58,3
Суражскі	99,9	22,0	—	12,9	—
Талачынскі	100,0	97,3	41,5	56,5	12,0
Ушацкі	100.0	81,0	100,0	57,8	31,1
Чашніцкі	100,0	54,2	—	5,0	—
Гомельская вобл.	89,5	56,3	66,4	33,9	24,0
У тым ліку:					
Буда-кашалеўскі	92,0	36,7	90,5	32,3	20,7
Веткаўскі	97,7	79,0	82,9	20,4	36,3
Гомельскі	92,1	92,9	68,5	67,7	50,7
Добрушскі	95,1	100.0	88.0	24,5	34.8
Жлобінскі	80,7	28,7	61,9	41,4	11,7
Журавіцкі	95.4	59,4	114,3	44,3	36,5
Кармянскі	98,0	58,7	76,7	18,9	46,4
Лоеўскі	84,6	91,7	61,7	22,1	34,1
Рагачоўскі	87,9	50.4	35,9	28,4	10,2
Рэчыцкі	91,9	82,6	10,4	83,7	—
Свяцілавіцкі	79,8	56,0	135,0	24,1	45,0
Уваравіцкі	91,9	48,8	82,3	20,2	16,1
Церахоўскі	80,2	60,8	81,1	24,5	—
Чачэрскі	93,1	37,5	42,9	26,5	16,0
Магілеўская вобл.	90,9	50,4	47,3	27,4	12,2
У тым ліку:					
Асіпавіцкі	98,7	76,5	61,3	55,3	22,8
Бабруйскі	91,5	65,8	66,2	36,5	25,6
Бялыніцкі	99,6	42,6	72,5	41,7	20,2
Бярэзінскі	98,0	90,0	57,1	21,0	16,1
Быхаўскі	90,6	51,0	43,0	13,2	18,3
Горацкі	100,0	100.0	87,5	90,3	—
Дрыбінскі	94,0	69,5	—	18,2	—
Касцюковіцкі	82,4	5,3	23,5	10.0	18.5
Кіраўскі	89,5	30,0	77,3	46,4	7,7
Клімавіцкі	84.9	43,3	33,6	43,4	29,8
Клічаўскі	88,1	52.0	5,0	2,4	—
Круглянскі	95,8	47,5	100,0	32,7	—
Крычаўскі	86,0	29,5	35,0	12,1	20,3
Магілеўскі	88,4	26,0	33,9	27,5	22,4
Мсціслаўскі	91,6	37,1	11,0	4,1	—
Прапойскі	90,5	86,7	88,0	20,4	44,2
Хоцімскі	83,2	11,7	20,0	13,0	—
Чавускі	90,1	65,5	36,3	30,3	4,0
Чэрыкаўскі	81,9	81,6	48,3	24,5	10,4
Чырвонапольскі	83,8	55,5	45,0	7,1	25,0
Шклоўскі	97,1	73,4	61,4	26,0	13,5
Менская вобл.	94,8	74,6	52,0	32,9	17,0
У тым ліку:					
Барысаўскі	93,9	64,8	48,7	13,8	14,5
Бягомльскі	100,0	100,0	17,0	—	—
Грэскі	98,0	77,1	65,7	40,5	49,2
Заслаўскі	97,3	61,4	25,8	30,7	30,3
Капыльскі	95,0	91,3	60,8	50,4	35,9
Крупскі	96,2	62,9	60,0	30,7	20,7
Лагойскі	102,6	51,2	—	8,0	—
Любаньскі	92,9	87,7	—	26,7	—
Менскі	92,1	80,0	66,0	53,2	11,1
Плешчаніцкі	99,6	96,8	5,0	14,7	9,0
Пухавіцкі	95,8	83,1	55,0	24,5	27,3
Слуцкі	97,8	78,3	65,7	63,5	33,6
Смалявіцкі	81,1	34,5	41,1	14,9	14,5
Рудзенскі	93,4	49,3	22,4	27,0	2,7
Старадарожскі	96,5	101,3	67,0	52,5	102,0
Старобінскі	96,2	80.0	63,3	16,0	24,5
Уздзенскі	95,0	66,2	—	32,6	—
Халопеніцкі	95,6	76,0	—	23,0	—
Чэрвеньскі	89,4	60,0	44,0	10,3	8,6
Чырвона-слабодскі	100,0	100,1	—	34,6	—
Палеская вобл.	89,1	96,2	59,3	28,3	37,6
У тым ліку:					
Брагінскі	94,2	100,7	78,0	36,0	95,6
Васілевіцкі	87,0	93,7	41,9	92,4	68,5
Глускі	78,3	94,7	56,7	17,4	24,5
Даманавіцкі	91,4	93,8	61,4	26,5	14,2
Ельскі	89,3	95,7	37,5	31,0	39,0
Жыткавіцкі	93,2	96,7	—	18,2	—
Камарынскі	92,2	96,2	102,5	45,0	36,0
Капаткевіцкі	87,1	91,8	25,0	10,7	28,3
Лельчыцкі	97,1	100.6	90.0	10,0	9.7
Мозырскі	87,6	92,6	57,5	16,5	16,9
Нараўлянскі	96,4	92,3	57,8	25,7	38,7
Парыцкі	85,2	96,7	82,2	17,5	36,0
Петрыкаўскі	85,0	101,3	45,0	21,3	12,0
Тураўскі	99,4	101,0	—	62,5	—
Хойніцкі	95.9	103,8	63.3	32,4	77,2
Усяго па БССР	93,3	67,1	51.3	31,9	21,8
Было на 31-V—38 г.	90,2	44,2	24,8	26,4	13,2

УВАГА: лічыць па Заслаўскаму раёну проц. усяго пасеву на 31-V—1938 г. 96,4 замест 99,6.

УЧОТНА-СТАТЫСТЫЧНЫ АДДЗЕЛ НКЗБ.

ЗАЦЯГВАЮЦЬ ПАДРЫХТОЎКУ ДА ЎБОРКІ

СМАЛЯВІЧЫ. Багаты ўраджай атрымаюць у гэтым годзе калгасы. Хутка расце жыта, дружна пайшлі ўверх яравыя культуры. Неўзабаве пачнецца ўборка. Але-ж у раёне не рыхтуюцца да гэтай адказнейшай кампаніі.

У калгасе імя Молатава, Смалявіцкага сельсовета, знаходзіцца 4 жаткі; усе яны, закіданыя смеццем, валяюцца пад навесам і не рамантуюцца. У калгасе «Барац Волі», Жодзінскага сельсовета, пад адкрытым небам ляжыць неадрамантаваная жатка. Такое-ж становішча з рамонтам уборачных машын і ў калгасах Кляніцкага, Драчкаўскага і Юраўскага сельсоветаў.

Недапушчальна зацягвае падрыхтоўку да ўборкі 1-я Смалявіцкая МТС. З 24 трактарных малатілак на 4 чэрвеня адрамантавана толькі 2, не адрамантаваны 2 камбайны, 4 ільнацерабілкі.

Соцыялістычнае спаборніцтва за хутчэйшае заканчэнне рамонта машын сярод рабочых МТМ не разгорнута.

Яшчэ горш справа з падрыхтоўкай кваліфікаваных кадраў. З першага чэрвеня пры МТС павінны былі распачаць работу курсы машыністаў малатарань і кіраўнікоў ільнацерабілак. Заняткі не распачаты. Вылучаныя людзі не прыбылі з калгасаў. Нез'яўленне людзей на курсы тлумачыцца нядбайлівымі адносінамі старшынь калгасаў да гэтай важнейшай справы і нявыплатай грошай машыністам за работу ў мінулым годзе.

За дрэнную падрыхтоўку да ўборкі вялікая віна ўскладаецца на райземаддзел. Апарат райземаддзела за падрыхтоўку да ўборкі па-сапраўднаму не ўзяўся. Калгасы не атрымліваюць жывой і канкрэтнай дапамогі. У большасці калгасаў яшчэ не складзены планы правядзення ўборкі. Нормы выпрацоўкі не распрацаваны. Не створаны пастаянныя звенні.

Я. ПРЫМІЧОЎ.

ЗАКРЫЎСЯ ЎСЕБЕЛАРУСКІ З'ЕЗД СЕЛЬСКІХ УРАЧОЎ

5—8 чэрвеня ў Менску адбываўся Усебеларускі першы з'езд сельскіх участковых урачоў. У яго рабоце прымалі ўдзел 110 сельскіх урачоў, загадчыкі абласнымі аддзеламі аховы здароўя і ўрачэбны актыў сталіцы.

З'езд заслухаў даклад наркома аховы здароўя БССР тав. Кісялёва аб рэалізацыі пастановы Соўнаркома СССР пра ўмацаванне сельскага ўрачэбнага ўчастка і даклад дзяржаўнага санітарнага інспектара рэспублікі тав. Бяляцкага аб санітарна-эпідэміялагічным становішчы БССР.

Даклады выклікалі ажыўленыя спрэчкі. Выказалася 50 чалавек — тт. Сцепанцоў (Мехаўскі раён), Генін (Ельскі раён), Байко (Аршанскі раён), Кудзіновіч (Менскі раён), Міравая (Любаньскі раён), праф. Сітэрман, тав. Сухадрэў (Наркамат аховы здароўя СССР), тав. Кобзеў (Беларуская ваенная акруга) і інш.

Сельскія ўрачы ў сваіх прамовах горача віталі пастанову ўрада СССР аб умацаванні сельскага ўрачэбнага ўчастка, як важнейшае мерапрыемства па далейшаму ўздыму сельскай медыцыны.

Выступаўшыя таварышы, адзначаючы велізарны рост совецкай аховы здароўя ў БССР, указвалі, што вынікі шкодніцтва ў гэтай галіне ліквідуюцца надзвычай марудна. Няма яшчэ рашучага павароту Наркамата аховы здароўя БССР і яго органаў да сельскага ўчастка, у бок лепшага абслугоўвання калгаснага сялянства. Мала палітыка-выхаваўчай работы сярод урачоў. Няма дастатковых клопатаў аб павышэнні кваліфікацыі ўчастковых урачоў і сярэдняга медыцынскага персанала.

На заключным пасяджэнні з прамовай выступіў старшыня Соўнаркома БССР тав. Кавалёў.

Удзельнікі з'езда прынялі зварот да ўсіх сельскіх участковых урачоў брацкай УССР. У ім гаворыцца:

— Мы заклікаем усіх урачоў Украіны цвёрда памятаць указанне таварыша Сталіна аб капіталістычным акружэнні. Асабліва павінны памятаць аб гэтым мы, работнікі Совецкай Беларусі і Совецкай Украіны — рэспублік, якія знаходзяцца на граніцы з фашысцкімі краінамі.

Мы павінны яшчэ больш павышаць сваю большэвіцкую пільнасць, сваю мабілізацыйную гатоўнасць, у найкарацейшы тэрмін ліквідаваць вынікі шкодніцтва і ўсямерна ўмацоўваць абароназдольнасць нашай краіны.

У сваім звароце сельскія ўрачы БССР заклікаюць сельскіх урачоў УССР на надыходзячых выбарах у Вярхоўны Совет Украінскай ССР галасаваць за вялікага Сталіна, за яго верных саратнікаў, за лепшых людзей нашай радзімы, за кандыдатаў непераможнага блока комуністаў і беспартыйных.

З велізарным уздымам з'езд паслаў прывітальныя тэлеграмы вялікаму правадыру народаў таварышу Сталіну і яго баявым саратнікам таварышам Молатаву і Варашылаву.

Пасля заключнага слова тав. Кісялёва і прыняцця рашэнняў па дакладах з'езд кончыў сваю работу.

З АПОШНЯЙ ПОШТЫ

ШКОДНАЯ АДСЯБЯЦІНА

Ці ведае тав. І. І. Новікаў Канстытуцыю і выбарчы закон БССР? Многія чытачы газеты «Советская Белоруссия», якую ён рэдагуе, зусім абгрунтавана ўчора ўсумніліся ў гэтым, калі яны прачыталі на чацвертай старонцы наступнае паведамленне:

«Выдача пасведчанняў на права галасавання па Горкаўскай, Сталінскай і Прамысловай акругах Сталінскага раёна праводзіцца ў памяшканні райсовета (Чырвонаармейская, 26, другі паверх, пакой 1) з 9 да 5 гадзін дня і з 7 да 11 гадзін вечара.

Старшыня Оргкамітэта па Сталінскаму раёну ЛЮБІЧ».

Аб якіх пасведчаннях на права галасавання ідзе гутарка? — здзіўляліся чытачы. Як вядома-ж, згодна Канстытуцыі і выбарчага закона, для ўдзелу ў выбарах не патрабуецца ніякіх пасведчанняў на права галасавання і яны выдаюцца толькі «Пры перамене выбаршчыкам месца свайго прабывання ў тэрмін паміж апублікаваннем спіса выбаршчыкаў і днём выбараў...» (Арт. 16 «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР»).

Няўжо старшыня оргкамітэта совета па Сталінскаму раёну тав. Любіч і выконваючы абавязкі рэдактара «Советской Белоруссии» тав. Новікаў рашылі «папраўіць» гэты пункт закона і ўвесці пасведчанні на права галасавання **для ўсіх выбаршчыкаў?** Не інакш, што яны проста не ведаюць Канстытуцыі і выбарчага закона!

Але ці-ж дапушчальна, каб людзі, якія абавязаны штодзённа прапагандаваць вялікія правы совецкіх грамадзян, запісаныя ў самай дэмакратычнай у свеце Сталінскай Канстытуцыі, каб людзі, якія павінны рашуча змагацца з усякімі парушэннямі гэтых правоў, — самым грубейшым чынам скажалі выбарчы закон і сваёй невуцкай адсябяцінай уводзілі ў зман шырокія масы працоўных!

Каму на-руку такія, з дазволу сказаць, «клопаты» аб выбаршчыках, якія праяўляюць оргкамітэт совета па Сталінскаму раёну і газета «Советская Белоруссия»?

ХРОНІКА

7 чэрвеня народны камісар замежных спраў тав. М. М. Літвінаў даў абед у гонар пакідаючага СССР пасла ЗША п. Дэвіса і яго супругі.

Тав. Літвінаў і пасол п. Дэвіс абмяняліся кароткімі прамовамі. Адносіны паміж СССР і ЗША, — сказаў тав. Літвінаў, — не знайшлі выражэння ў палітычных дакументах і знешніх маніфестацыях. Ён, аднак, упэўнен, што паміж народамі абодвух дзяржаў памімо агульнага імкнення да міру існуюць таксама скрытыя, невысказаныя і непракламіраваныя сімпатыі і павага. У заключэнне народны камісар выказаў жаль з поваду ад'езда пасла, падняў бакал за прэзідэнта ЗША п. Рузвельта і за здароўе пасла і яго супругі.

У адказнай прамове пасол п. Дэвіс падзякаваў тав. Літвінава за яго выступленне і за тую дапамогу, якую ён атрымліваў. Ён адзначыў рад выдатных асабістых якасцей тав. Літвінава. Далей ён заявіў, што падзяляе тое, што было сказана тав. Літвінавым. Пан Дэвіс адзначыў, што сапраўды ёсць многа агульнага паміж рускім і амерыканскім народамі. Ён захоплен тымі дасягненнямі і той палітыкай, якую праводзіць совецкі ўрад у галіне выгадоўвання маладых таленавітых людзей. Ён захоплен таксама дасягненнямі ў галіне эканомікі і ўказаў, што тое, што дасягнута Совецкім Саюзам, з'яўляецца рэзультатам каласальных намаганняў усяго совецкага народа.

Пасля абеда адбыўся прыём дыпламатычнага корпуса.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

УСХОДНІ ФРОНТ

Па паведамленню іспанскага міністэрства абароны, на паўночным участку фронта ў зоне дзеяння асобнай рэспубліканскай дывізіі мяцежнікі тры разы настойліва атакавалі пазіцыі рэспубліканцаў у горным раёне Кольядо дэль Сантэ. Атакі фашыстаў былі энергічна адбіты. Праціўнік страціў 70 чалавек, у тым ліку аднаго капітана.

У раёне Сорта (на поўнач ад Лерыды) рэспубліканцамі была адбіта атака на Піэдрас дэ Аоло з вялікімі стратамі для мяцежнікаў.

На фронце Леванта праціўнік, падтрыманы авіяцыяй і танкамі, двойчы прабаваў захапіць вышыню 1.062 у раёне Мора дэ Рубіэлос (на паўднёвы ўсход ад Тэруэля), аднак быў адкінуты энергічнымі ўдарамі рэспубліканцаў.

ЦЭНТРАЛЬНЫ ФРОНТ

Праціўнік прабаваў рабіць вылазкі супроць некаторых рэспубліканскіх пазіцый у сектары Лас Росас (на паўночны захад ад Мадрыда) і Гвадалахары. Гэтыя спробы поўнасцю ліквідаваны дзеяннямі рэспубліканцаў.

На паўднёвым фронце становішча без змен.

Ноччу з 6 на 7 чэрвеня фашысцкія самалёты два разы бамбардыравалі Барселону. Ёсць некаторы лік афяр і нанесены матэрыяльныя страты ў кварталах, што прылягаюць да порта. Фашысцкімі бомбамі пашкоджан галандскі гандлёвы параход, які стаяў у парту. На ім забіт адзін чалавек з ліку каманды. У горадзе ў рэзультаце бамбардыроўкі налічваецца 7 забітых і 6 раненых.

Раніцай 7 чэрвеня 9 трохматорных фашысцкіх самалётаў прабавалі бамбардыраваць Валенсію, але былі адагнаны ад горада агнём рэспубліканскіх зенітных батарэй. Амаль усе скінутыя фашыстамі бомбы ўпалі ў мора.

РАССТРЭЛ ШПІЁНАЎ

БАРСЕЛОНА. 8 чэрвеня. (БЕЛТА). Спецыяльны трыбунал ў Барселоне прыгаварыў да пакарання смерцю 14 шпіёнаў, перакінутых з фашысцкай зоны ў рэспубліканскую Іспанію. 13 чалавек з той-жа шпіёнскай групы прыгавораны да турэмнага зняволення тэрмінам ад 20 да 30 год.

ПЕРАД ТРЭЦІМ ТУРАМ МУНІЦЫПАЛЬНЫХ ВЫБАРАЎ У ЧЭХАСЛАВАКІІ

ПРАГА, 8 чэрвеня. (БЕЛТА). З розных месц паступаюць весткі аб падрыхтоўцы ўсіх палітычных партый Чэхаславакіі да трэцяга (апошняга) туру муніцыпальных выбараў у тых пунктах краіны, дзе яшчэ не адбыліся выбары. Асаблівую актыўнасць праяўляюць гітлераўскія агенты ў Чэхаславакіі—генлейнаўцы і падтрымліваемая германа-польскім фашызмам славацкая аўтанамісцкая партыя Глінкі. Генлейнаўцы і славацкія аўтанамісты адкрыта выступаюць з лозунгамі расчлянення Чэхаславакіі, ліквідацыі дэмакратычнага ладу і разрыву сувязей Чэхаславакіі з СССР і Францыяй.

Гітлераўскія агенты разгарнулі шалёны тэрор ва ўсіх пунктах Судэта-Нямецкай вобласці і Славакіі. Карыстаючыся папусціцельствам паліцыі і мясцовых улад, генлейнаўцы ў радзе раёнаў явачным парадкам наладжваюць адкрытыя дэманстрацыі і шэствіі (не гледзячы на забарону ўрада), правацыруючы сутычку з чэшскім насельніцтвам, нямецкімі антыфашыстамі і нават з войскамі. У некаторых месцах генлейнаўцы, пераадзетыя ў ваенную форму, канфіскуюць маёмасць насельніцтва, асабліва сялян, спаганяюць штрафы за паяўленне нібы ў забароненай зоне і т. д., спрабуючы дыскрэдытаваць армію ў вачах народа.

У адказ на правакацыі нямецкіх і славацкіх гітлераўцаў дэмакратычныя партыі ўзмацняюць барацьбу за адзінства. Паміж партыямі ўрадавай кааліцыі заключана згода аб сумесных выступленнях (з адзінымі спісамі) на выбарах 12 чэрвеня па ўсёй Славакіі. У асобных пунктах агульныя спісы падтрымліваюцца і комуністамі. У радзе буйных цэнтраў Судэта-Нямецкай вобласці заключана выбарчая згода паміж компартыяй і соцыялістычнымі партыямі.

Пачасціліся таксама выпадкі сумесных выступленняў антыфашысцкіх арганізацый супроць папусціцельства з боку паліцыі генлейнаўцам. 6 чэрвеня ў горадзе Остраве адбылася 10-тысячная дэманстрацыя ўсіх дэмакратычных спартыўных аб'яднанняў, якая прайшла пад лозунгамі барацьбы за дэмакратыю, супроць фашысцкага тэрора. Учора ў Прагу прыбыла дэлегацыя ад 17 палітычных, грамадскіх і культурных арганізацый (у тым ліку компартыі, нямецкіх соцыял-дэмакратаў і інш.) горада Падмокі. Дэлегацыя катэгарычна заявіла прадстаўніку ўрада, што ў выпадку непрыняцця ўрадам адпаведных мер па забеспячэнню парадку і спакойнага ходу выбарчай кампаніі, дэмакратычныя групы прыступяць да стварэння «дружын дэмакратычнай абароны».

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў КІТАІ

У ПАЎНОЧНЫМ КІТАІ

ХАНЬКОУ, 7 чэрвеня. (БЕЛТА). У Паўночным Кітаі ў зоне Лунхайскай чыгункі за апошнія дні японскае камандаванне сканцэнтравала ўдар у напрамку на Кайфын (сталіца правінцыі Хэнань). 6 чэрвеня пасля жорсткага бою ў раёне Кайфына і ў самім горадзе кітайскія войскі вымушаны былі адыйсці на захад ад Кайфына і заняць новыя абарончыя рубяжы на ўсход ад Чжунмоу.

У ПАЎДНЁВЫМ КІТАІ

ХАНЬКОУ, 7 чэрвеня. (БЕЛТА). 7 чэрвеня ўначы японская авіяцыя зрабіла налёт на Кантон. У густа населенай частцы горада скінута больш 80 бомб.

У часе налёту японскія лётчыкі таксама абстрэльвалі з кулямётаў вуліцы і набярэжныя. У многіх частках горада ўзніклі пажары. Дзве бомбы папалі ў будынак французскага шпіталя.

* * *

ЛОНДАН, 8 чэрвеня. (БЕЛТА). Ганконгскі карэспандэнт газеты «Дэйлі тэлеграф энд Морнінг пост», паведамляе, што ў часе налётаў японскіх самалётаў на Кантон 7 чэрвеня было забіта 120 чалавек і ранена 200.

ДЗЕЯННІ КІТАЙСКІХ ПАРТЫЗАН

ШАНХАЙ, 7 чэрвеня. (БЕЛТА). За апошнія дні кітайскія партызаны развіваюць вялікую актыўнасць у раёне Ханчжоу. У раёне на паўночны ўсход да Ханчжоу партызаны, выбіўшы японцаў з горада Хайян, павялі атаку на японскія пазіцыі ў Чжапу і ў Чундэ.

На Нанкін-Ханчжоўскай шасейнай дарозе партызаны мініравалі некалькі ўчасткаў шашы, у рэзультаце чаго 6 чэрвеня японскі транспарт з некалькіх грузавікоў узляцеў на паветра.

СЁННЯ Ў ТЭАТРАХ І КІНО:

Маскоўскі дзяржаўны тэатр Рэволюцыі — **Ромео і Джульета.** «Чырвоная зорка» — **Зангезур.** «Пролетарый» 1. **Педро.** 2. **«Иностранка».** «Інтэрнацыянал» — **Днепр у агні.** «Спартак» — **Неўстрашымыя.** Дзіцячы кінотэатр — **Валачаеўскія дні.** Кінотэатр «Навіны дня» — 1. **Журналы Белдзяржкінохронікі №№ 13 і 14.** 2. **Катафей Катафеевіч** (мультыплікацыя). 3. **Заяц-кравец** (мультыплікацыя). Дзяржцырк —**вялікае прадстаўленне ў трох аддзяленнях.** Пачатак у 9 г. веч.

ВЯЛІКІ РУСКІ КРЫТЫК

(90-годдзе з дня смерці В. Г. БЕЛІНСКАГА)

Белінскі — першы з крытыкаў — ацаніў Пушкіна як нацыянальнага генія. «Усякая паэзія, — пісаў Белінскі, — павінна быць выражэннем жыцця, у абшырным значэнні гэтага слова». Між тым дапушкінская руская паэзія была, па прызнанню вялікага крытыка, чужаземным перасадкам, а не плодам нацыянальнага жыцця.

У галіне крытыкі Белінскі зрабіў тое-ж, што Пушкін у паэзіі. Уся крытыка да дзейнасці Белінскага, калі і не была чужаземным перасадкам, то з'яўлялася вельмі абмежаванай, ідэйна ўбогаю. Яна не мела трывалых крытэрыяў у ацэнцы мастацкіх твораў, не ўвязвала літаратурных з'яў са з'явамі грамадскага жыцця, дзейнічала ўсляпую, грунтуючыся толькі на суб'ектыўных густах, думках, прыстрасці. А дваранская крытыка таго часу была прасякнута духам палітычнай рэакцыі, славянафільства.

Буйнейшыя з'явы літаратуры — Пушкін, Лермантаў, Гоголь — аставаліся недаацэненымі. На пярэдні план высоўваліся пасрэднасці і бяздарнасці. Белінскі выступіў як востры палеміст, як палкі барацьбіт супроць самадзяржаўя, прыгонніцтва, кваснога патрыятызма, як палітычны трыбун і глыбокі вучоны. Ён першы ў нас разглядаў мастацкую літаратуру як функцыю грамадскага жыцця і палітычнай барацьбы, першы пабудаваў і абгрунтаваў навуковую эстэтыку. Ён быў першым у Расіі розначынцам, які ўключыўся ў вызваленчы рух. Недарма Ленін пісаў:

«Як дзекабрысты разбудзілі Герцэна, так Герцэн і яго «Колокол» дапамаглі прабуджэнню розначынцаў, адукаваных прадстаўнікоў ліберальнай і дэмакратычнай буржуазіі, належаўшых не да дваранства, а да чыноўніцтва, мяшчанства, купецтва, сялянства. Папярэднікамі поўнага вызвалення дваран розначынцамі ў нашым вызваленчым руху быў яшчэ пры прыгонным праве В. Г. Белінскі».

Невядомы студэнт Вісарыён Грыгор'евіч Белінскі, сын урача з павятовага горада Чэмбор, падвергся ганенням і праследванням за першы-ж свой літаратурны вопыт. Ён напісаў трагедыю «Дзмітрый Калінін», у якой выразіў пратэст супроць прыгоннага права. І гэтага аказалася дастатковым для таго, каб Вісарыён Белінскі быў выключан з універсітэта і ўзят пад паліцэйскі нагляд.

У той час у Расіі пачыналі ўжо дзейнічаць такія перадавыя людзі, палітычныя барацьбіты свайго часу, як Герцэн і Огараў. Малады Белінскі першы час знаходзіўся ў старане ад гэтай актыўнай групы і зблізіўся з гуртком Станкевіча, яднаўшым паслядоўнікаў нямецкага філосафа-ідэаліста Шэлінга.

«Литературные мечтания», першы артыкул Белінскага, які з'явіўся ў 1834 годзе ў журнале «Молва», былі прасякнуты ідэалістычнымі поглядамі Шэлінга. Але ўжо «Литературные мечтания» мелі каласальны поспех. Аўтар прадстаў перад адукаванай Расіяй 30-х гадоў як чалавек страснай, магутнай душы і глыбокай мыслі. Светапогляд вялікага крытыка ўстанаўліваўся, развіваўся і мацнеў у працэсе творчай барацьбы за стварэнне нацыянальнай літаратуры.

Шлях развіцця яго цяжкі. Натура гарачая, поўная захаплення, Белінскі адзін час стаў ярым гегельянцам. Усвоіўшы памылкова і занадта прамалінейна гегелеўскую формулу — «Што разумна, тое сапраўдна і што сапраўдна, тое разумна» — Белінскі загаварыў нават аб неабходнасці прымірыцца з тагочаснай расійскай рэчаіснасцю.

Гэты перыяд «прымірэння з рэчаіснасцю», аб якім геніяльны аўтар успамінаў потым з такой горыччу і з такім сорамам, цягнуўся вельмі нядоўга. У пошуках філасофскага абгрунтавання барацьбы за ісціну ў жыцці і мастацтве ён прыходзіць да матэрыялістычнай філасофіі, да Людвіга Фейербаха.

Плебей па нараджэнню, плебей па духу, першы з розначынцаў у баявой гісторыі рускай нацыянальнай культуры — ён падступае да самага парога марксісцкага светапогляду.

Творы Маркса і Энгельса яшчэ не былі знаёмы яму. «Комуністычны маніфест» прагрымеў над светам, калі Белінскі быў ужо на смертным одры. Але ў пару канчатковай сталасці сваёй ён геніяльна прадугадаў і натхнёна убачыў наперад гістарычны шлях развіцця сваёй радзімы. «Цяпер ясна відаць, — пісаў Белінскі,—што ўнутраны працэс грамадзянскага развіцця Расіі пачнецца не раней, як з той мінуты, калі рускае дваранства ператворыцца ў буржуазію».

Белінскі разумеў рэволюцыйную ролю буржуазіі ў барацьбе з астаткамі феадальнага мінулага, рэакцыйную ролю той самай буржуазіі на новым гістарычным этапе, немінучасць перамогі і таржаства працоўных. Белінскі сцвярджаў немінучасць для феадальна-прыгонніцкай Расіі капіталістычнага шляху развіцця — і тым самым наблізіўся да пастаноўкі пытання марксістамі ў іх барацьбе з народнікамі.

З якою ярасцю, як гнеўна і едка высмейваў ён рэакцыйных нацыяналістаў-славянафілаў! З якою нянавісцю абрушваўся ён на ўсіх прыгнятальнікаў народа, эксплаатататараў! І — наадварот — якою страснаю любоўю да народа, якою бязмежнаю верай у яго сілы пранізана была ўся творчасць Белінскага!

У 1840 годзе ў пісьме да Боткіна ён пісаў:

«Праклінаю маё гнуснае імкненне да прымірэння з гнуснай рэчаіснасцю! Няхай жыве вялік Шылер, благародны адвакат чалавецтва, яркая зорка выратавання, эманціпатар грамадства ад крывавых забабонаў падання. Няхай жыве розум, хай скрыецца цьма! — як усклікаў вялікі Пушкін!».

Бліжэйшымі прыяцелямі і аднадумцамі Белінскага сталі лепшыя прадстаўнікі тагочаснай рэволюцыйнай інтэлігенцыі, у тым ліку і А. І. Герцэн.

«Неистовый Виссарион» робіцца не толькі «гувернёрам грамадства», не толькі крытыкам эстэтычных каштоўнасцей. Ён — палітычны трыбун, магутны палітычны праціўнік самадзяржаўна-прыгонніцкага ладу. Недарма князь Вяземскі, паэт і саноўнік, пісаў аб ім у 1857 годзе: «Белінскі быў не што іншае, як літаратурны бунтаўшчык, які, за адсутнасцю ў нас месца бунтаваць на плошчы, бунтаваў у журналах».

«Адымаць у мастацтва права служыць грамадскім інтарэсам, — пісаў Белінскі ў артыкуле «Взгляд на русскую литературу 1847 года», — значыць не ўзвышаць, а прыніжаць яго, таму што гэта значыць — пазбаўляць яго самай жывой сілы, г. зн. мыслі, рабіць яго прадметам нейкай сібарыцкай асалоды, цацкай гуляк-лянівцаў».

Белінскі вучыў пазнаваць жыццё праз літаратуру. Мастацкая літаратура была для яго велізарнай грамадскай сілай, вялікім вагаром грамадскага развіцця. «Крытыка Белінскага, — пісаў Чарнышэўскі,—усё больш і больш прасякалася жывымі інтарэсамі нашага жыцця, усё лепш і лепш пасцігала з'явы гэтага жыцця, усё больш і больш рашуча імкнулася да таго, каб растлумачыць публіцы значэнне літаратуры для жыцця, а літаратуры — тыя адносіны, у якіх яна павінна стаяць у жыцці, як адна з галоўных сіл, кіруючых яе развіццём».

Царская цэнзура не без падставы бачыла ў Белінскім найбольш небяспечнага ворага самадзяржаўя і душыла яго. Белінскі параўноўваў сябе са скаваным Праметэем, якога раздзірае каршун.

Ён працаваў многа, з напружаннем усіх сіл. Літаратурны прадпрыемца Краеўскі, як вампір, смактаў з яго ўсе сокі. Хворы Белінскі пісаў так многа што пальцы дзервянелі і адмаўляліся трымаць пяро. Але разам з мноствам дробных рэцэнзій, разам з чорнай работай, якою завальваў крытыка Краеўскі, адзін за адным ствараліся геніяльныя творы. Белінскі закладваў фундамент нацыянальнай самасвядомасці вялікай рускай літаратуры, падрыхтоўваў у гісторыі развіцця грамадскай мыслі прыход такіх правадыроў рэволюцыйнай дэмакратыі, як Чарнышэўскі і Добралюбаў.

Адзінаццаць славутых артыкулаў Белінскага аб Пушкіне — гэта помнік, створаны вялікім крытыкам вялікаму мастаку. Артыкулы аб Лермантаве, аб Гогалі ўпершыню правільна вызначылі месца гэтых буйнейшых нашых класікаў у гісторыі рускай літаратуры.

«Што-б ні здарылася з рускай літаратурай, — пісаў Добралюбаў, — якбы пышна ні развілася яна, — Белінскі заўсёды будзе яе гордасцю, яе славай, яе ўпрыгожаннем. Да гэтага часу яго ўплыў ясна адчуваецца на ўсім, што толькі паяўляецца ў нас выдатнага і благароднага; да гэтага часу кожны з лепшых нашых літаратурных дзеячаў сазнаецца, што значнай часткай свайго развіцця абавязан, непасрэдна або пасрэдна, Белінскаму... Ва ўсіх канцах Расіі ёсць людзі, напоўненыя энтузіязмам да гэтага геніяльнага чалавека. і, вядома, гэта — лепшыя людзі Расіі!».

* * *

«Неистовый Виссарион» быў заўзятым барацьбітом.

«У гэтым сарамлівым чалавеку, — піша Герцэн, — у гэтым хілым целе была магутная, гладыятарская натура! Так, гэта быў сільны баец! Ён не ўмеў прапаведваць, павучаць, яму патрэбна была спрэчка... калі дакраналіся да яго дарагіх перакананняў... тут трэба было яго бачыць: ён кідаўся на праціўніка барсам, ён рваў яго на часткі, рабіў яго смешным, рабіў яго мізэрным і па дарозе з незвычайнай сілай, з незвычайнай паэзіяй развіваў сваю мысль».

«Отечественные записки» — журнал, які выдаваўся Краеўскім, — цалкам абавязан быў сваім поспехам Белінскаму. Усякі раз к канцу месяца, калі выходзіў у свет чарговы нумар журнала, толькі і чутна было ў кніжных магазінах — «артыкул Белінскага ёсць?» — і пры станоўчым адказе журнал разыходзіўся нарасхват. Папулярнасць крытыка-трыбуна была нечуванай.

А ён, між тым, знемагаў пад эксплаататарскім прэсам бяссовеснага прадпрыемцы. Непасільная работа хутка канчаткова падкасіла яго — і на сродкі прыяцеляў Вісарыён Белінскі паехаў лячыцца ў Зальцбрун. К гэтаму часу адносіцца славутае пісьмо яго да Гогаля. Пісьмо гэта — не толькі суровы водгук на рэакцыйную кнігу пісьменніка, але бязлітасны прыгавор усяму самадзяржаўна-прыгонніцкаму ладу. Ленін пісаў у 1914 годзе, што пісьмо да Гогаля, «падводзіўшае вынік літаратурнай дзейнасці Белінскага, было адным з лепшых твораў бесцэнзурнага дэмакратычнага друку, захаваўшых велізарнае, жывое значэнне і да гэтага часу».

Белінскі страсна любіў Гогаля, аўтара «Мертвых душ» і «Ревизора», і ён люта ўзненавідзеў у ім аўтара ганебнай кнігі «Выбранные места из переписки с друзьями».

Якую гарачую водпаведзь паслаў ён некалі настолькі любімаму пісьменніку! «...Вялікі пісьменнік, які сваімі дзіўна мастацкімі, глыбока сапраўднымі творамі так магутна садзейнічаў самаўсведамленню Расіі, даўшы ёй магчымасць глянуць на самую сябе як быццам у люстры, — з'яўляецца з кнігаю, у якой у імя Хрыста і царквы вучыць варвара-памешчыка нажываць ад сялян больш грошай, вучыць іх лаяць больш... І гэта не павінна было прывесці мяне ў абурэнне?.. Ды калі-б вы выявілі замах на маё жыццё, і тады-б я не больш узненавідзеў вас, як за гэтыя ганебныя радкі...»

Пісьмо гэтае не прызначалася для друку, але яму суджана была непараўнаная папулярнасць. Яно патрасло ўсю адукаваную Расію 40-х гадоў і выклікала яраснае абурэнне ў шэфа жандармаў Дубельта. Ужо ён падрыхтаваў для аўтара каземат, ужо сабраўся арыштаваць яго, але Белінскі памёр. Ён «памёр своечасова», як гаварылі яго прыяцелі, добра ведаўшыя, што такое жандармскі засценак.

Рабочы клас у сваёй гістарычнай барацьбе апіраўся на ўвесь рэволюцыйны вопыт мінулых дзён. Дзейнасць найвялікшага крытыка-трыбуна паслужыла ступенню для ўздыму рэволюцыйнага народнага ўсведамлення. Белінскага, побач з Герцэнам і Чарнышэўскім, Ленін называў адным з папярэднікаў рускай соцыял-дэмакратыі. І мы, патомкі рэволюцыйных барацьбітоў мінулага, людзі ленінскай і сталінскай эпохі, глыбока любім і высока шануем памяць Вісарыёна Грыгор'евіча Белінскага.

А. ІСАЕЎ.

Намеснік адказнага рэдактара І. М. ОФЕНГЕЙМ.